

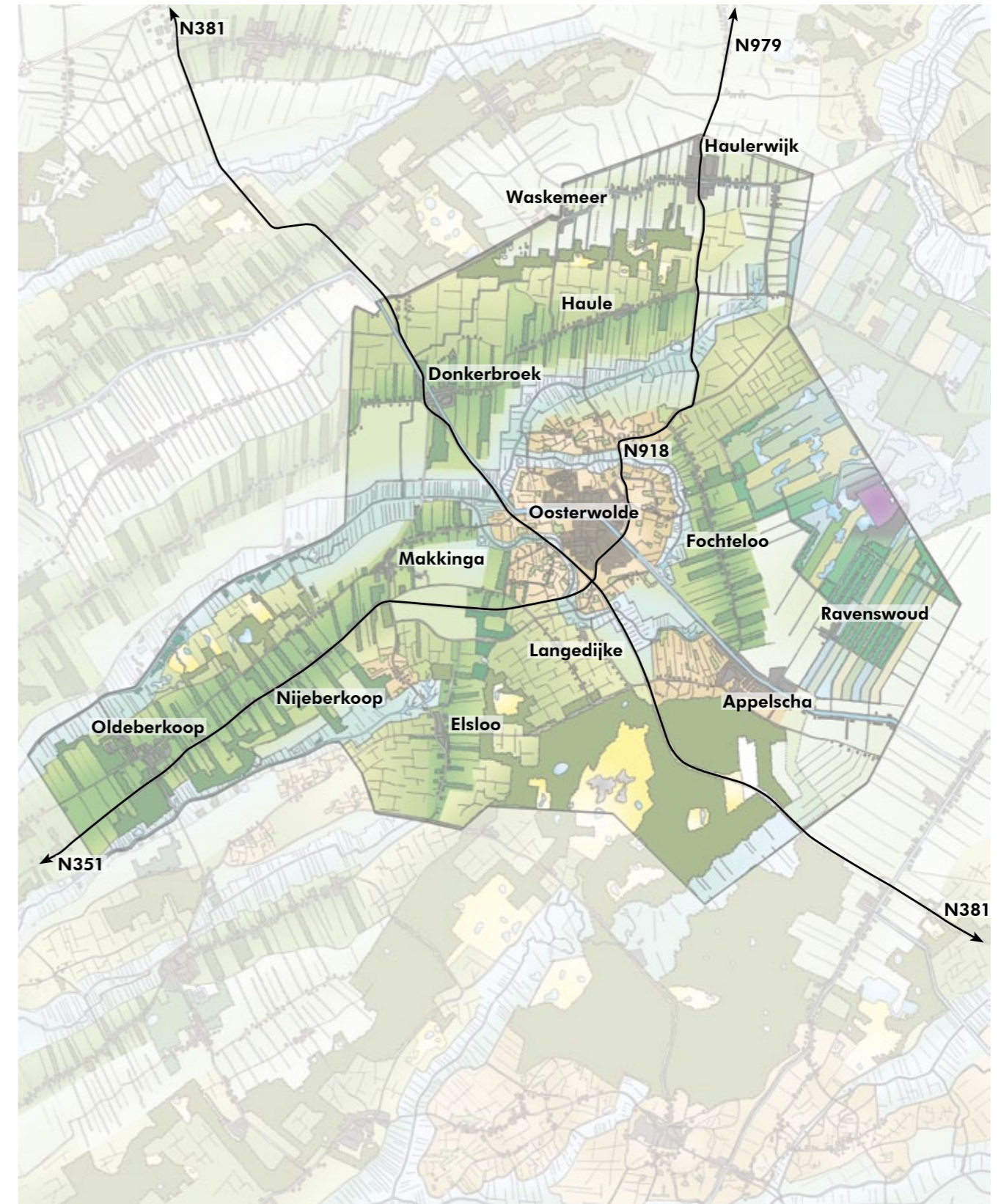
OOSTSTELLINGWERF

H9 VISIE OP HOOFDLIJNEN

2010-2020-2030

H9 VISIE OP HOOFDLIJNEN OOSTSTELLINGWERF

H9 VISIE OP HOOFDLIJNEN OOSTSTELLINGWERF

DE VISIE OP HOOFDLIJNEN EN DE UITVOERINGSPROGRAMMA'S

In de maanden september 2008 tot en met maart 2009 hebben de leden van de Raad, belangenorganisaties, inwoners en ondernemers van Ooststellingwerf bij verschillende gelegenheden en op verschillende tijdstippen mee kunnen praten en ideeën kunnen aandragen over de toekomst van Ooststellingwerf. In de voorgaande hoofdstukken in deze structuurvisie is uitgebreid verslag gedaan van de verkennende discussies, de dorpsvisites en de richtinggevende discussies. Deze discussies en dorpsvisites hebben geleid tot een aantal krachtige uitspraken over de landschappen, de buurtschappen en de dorpen van Ooststellingwerf. Met de Structuurvisie Ooststellingwerf 2010-2020-2030 geeft het gemeentebestuur op hoofdlijnen en op structuurniveau richting aan de maatschappelijke en ruimtelijke ontwikkeling van gemeente Ooststellingwerf. Dit hoofdstuk beschrijft de gemeentelijke ambities, opgaven en projecten in de landschappen, de buurtschappen en de dorpen van Ooststellingwerf. Verder gaat dit hoofdstuk in op de wijze waarop deze ambities, opgaven en projecten onderling samenhangen en op welke wijze waarop de gemeenteraad zich voorstelt om de voorgenomen ontwikkelingen te verwezenlijken.

De basis van de visie op hoofdlijnen ligt in de voorgaande hoofdstukken. De visie op hoofdlijnen bestaat uit acht delen. Het eerste deel beschrijft het wettelijk kader van de structuurvisie en de visie op hoofdlijnen. Het tweede deel beschrijft de ambities, opgaven en projecten voor de toekomst van de gemeente Ooststellingwerf. Het derde en vierde deel beschrijven de ambities, opgaven en projecten voor de landschappen respectievelijk de buurtschappen en de dorpen. Het vijfde deel beschrijft de ambities, opgaven en projecten voor het gebied tussen De Tsjonger en De Lende. Het zesde deel beschrijft de ambities, opgaven en projecten voor het gebied tussen het Drents-Friese Wold en het Fochteloërveen. Het zevende deel beschrijft de ambities, opgaven en projecten voor de kanaal- en wegdorpen tussen Haulerwijk en Oosterwolde. Het achtste en laatste deel beschrijft de ambities, opgaven en projecten voor het gebied langs de Kompanjonsfeart en de Frieslandroute, de N381. Voor elk project is een uitvoeringsprogramma geschreven. De Structuurvisie Ooststellingwerf is opgesteld als een dynamisch document dat nauw samenhangt met de Kaderbrief en de Programmabegroting. De ambities, opgaven, projecten en uitvoeringsprogramma's uit de structuurvisie moeten met enige regelmaat worden herzien en bijgesteld. In de loop der jaren verschuiven de ambities, zijn er nieuwe opgaven aan de orde en doen zich nieuwe projecten voor. De Kaderbrief is een compact en hanteerbaar strategisch document die de gemeenteraad in staat stelt op hoofdlijnen de kaders van het gemeentelijke beleid te stellen. Aan de hand van de kaderstelling en de uitgangspunten die in de Kaderbrief staan vermeld, wordt de Programmabegroting samengesteld. De gemeenteraad stelt jaarlijks de Kaderbrief in het voorjaar en de Programmabegroting in het najaar vast. Dit houdt overigens niet in dat er van de structuurvisie een bindende werking uitgaat.

HET WETTELIJK KADER VAN DE STRUCTUURVISIE

Op 1 juli 2008 is de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro) in werking getreden. De nieuwe wet beoogt een zodanige verdeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden over gemeenten, provincies en Rijk, dat iedere bestuurslaag optimaal de haar toevertrouwde belangen kan behartigen. Met de nieuwe wet hebben de verschillende overheden nieuwe taken, bevoegdheden en instrumenten voor de ontwikkeling en het beheer van de ruimte gekregen. Een van deze nieuwe instrumenten betreft de structuurvisie. De Wro geeft aan dat de Raad ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening van de gemeente één of meerdere structuurvisies vast moet stellen. Verder geeft de Wro aan dat de structuurvisie dient in te gaan op de wijze waarop de Raad zich voorstelt de voorgenomen ontwikkeling, zoals beschreven in de visie op hoofdlijnen en in de nadere uitwerkingen in deze structuurvisie, te verwezenlijken. Deze structuurvisie bevat voor het gehele grondgebied van de gemeente Ooststellingwerf de hoofdzaken van het door de gemeente te voeren ruimtelijk beleid en de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling. Dit staat beschreven in de visie op hoofdlijnen (H9), de verschillende nadere uitwerkingen (H10, H11 en H12) en de uitvoeringsprogramma's die onlosmakelijk deel uitmaken van de structuurvisie. Deze uitvoeringsprogramma's maken inzichtelijk op welke wijze de gemeente Ooststellingwerf de ruimtelijke

ambities en opgaven voor het gemeentelijk grondgebied wil gaan verwezenlijken. De structuurvisie heeft een sturende functie en een zelfbindende werking voor het gemeentebestuur van Ooststellingwerf. De gemeente zal bij het nemen van besluiten op het gebied van ruimtelijke ontwikkelingen de structuurvisie als leidraad nemen en in beginsel daarnaar handelen. Wanneer de gemeente van het in de structuurvisie geformuleerde beleid wil afwijken dan geldt het motiveringsbeginsel. De gemeente zal deze wijziging moeten voorzien van een goede ruimtelijke onderbouwing. Verder vormt de structuurvisie een bron van inspiratie voor andere overheden, particulieren, marktpartijen en instellingen.

DE TOEKOMST VAN OOSTSTELLINGWERF

Het uitwisselen van ideeën, stellingen, verwachtingen, indrukken en dorpsplannen tussen de opstellers van de structuurvisie, de bevolking en de Raad heeft veel meer opgeleverd dan ingrediënten voor een beleidsnota over de ruimtelijke inrichtingen van Ooststellingwerf voor de komende tien of twintig jaar. De discussies met de Raad, de dorpsvisites en de vele gesprekken die zijn gevoerd met belangenorganisaties, ondernemers, woningbouwverenigingen en buurgemeenten hebben namelijk ook bouwstenen aangedragen over de wijze waarop de gemeente aan de toekomst van de samenleving en de ruimtelijke inrichting van Ooststellingwerf zal gaan werken. Het motto van de structuurvisie, 'De grenzeloze toekomst van Ooststellingwerf', is door iedereen omarmd. Grenzeloos in de betekenis van over de grenzen van de dorpen en de gemeente heen kijken, samen grensverleggende ideeën maken en grensoverschrijdende belangen behartigen. Het opstellen van deze structuurvisie nodigt ook uit om na te denken over de identiteit, het onderscheidende karakter van de landschappen, de buurtschappen en de dorpen van Ooststellingwerf. Ooststellingwerf als veelzijdige en centraal gelegen gemeente, zoals verwoord in het verkennende essay van deze structuurvisie, zegt veel over het Ooststellingwerf van nu, en zegt ook wat over de kansen die benut zouden kunnen worden. Ooststellingwerf komt over als een bescheiden, ingetogen en introverte gemeente met prachtige landschappen waarin kwetsbare buurtschappen en vitale dorpen liggen. Echter, de werkelijkheid is anders. Ooststellingwerf heeft niet alleen veel projecten in uitvoering, maar staat in de komende tien jaar voor een aantal bijzonder stevige beslissingen en nieuwe en ambitieuze transformatieopgaven die stuk voor stuk complex zijn, integraal aangepakt moeten worden, die een grensoverschrijdend karakter hebben en die geen uitstel dulden. Het aantal en omvang van de transformatieopgaven is groter dan in vergelijkbare gemeenten in Nederland aan de orde is. Deze transformatieopgaven stellen hoge eisen aan de projectorganisatie van de gemeente Ooststellingwerf en de samenwerking tussen de betrokken overheden en marktpartijen. Deze transformatieopgaven zijn de transformatieopgaven die zijn verbonden met de aanstaande vernieuwing van de N381, de uitvoering van de Bestuursvereenkomst Ontwikkelagenda Appelscha en omstreken,

DE VISIE OP HOOFDLIJNEN EN DE UITVOERINGSPROGRAMMA'S	
HET WETTELIJK KADER VAN DE STRUCTUURVISIE	89
DE TOEKOMST VAN OOSTSTELLINGWERF	89
DE LANDSCHAPPEN VAN OOSTSTELLINGWERF	94
DE BUURTSCHAPPEN EN DE DORPEN VAN OOSTSTELLINGWERF	96
TUSSEN DE TSJONGER EN DELENDE	99
TUSSEN HET DRENTS-FRIESE WOLD EN HET FOCHTELOËRVEEN	103
DE KANAAL- EN WEGDORPEN TUSSEN HAULERWIJK EN OOSTERWOLDE	107
LANGS DE KOMPANJONSFEART EN DE FRIESLANDROUTE (N381)	111
PLANKAART DE LANDSCHAPPEN	116
PLANKAART DE BUURTSCHAPPEN EN DORPEN	117

H9 VISIE OP HOOFDLIJNEN OOSTSTELLINGWERF

de uitvoering van de recreatieve visie Appelscha en omgeving, de herontwikkeling van het centrum van Oosterwolde en de transformatie van het bedrijventerrein Venekoten-Noord in Oosterwolde naar een hoogwaardig woongebied.

MAATSCHAPPELIJKE UITVOERBAARHEID

In de gesprekken tijdens de verschillende inloopavonden en dorpsgesprekken is klip en klaar naar voren gekomen dat de inwoners en de Plaatselijke Belangen vaker, meer op inhoud en op resultaat gericht met vertegenwoordigers van de gemeente Ooststellingwerf aan tafel willen zitten. Dat de gemeente hiermee op de goede weg is blijkt uit de prijs die de gemeente Ooststellingwerf heeft gekregen voor de beste sociale dienst van de 54 gemeenten in Nederland met minder dan 100.000 inwoners. De gesprekken met de Friese en Drentse provincies en buurgemeenten hebben opgeleverd dat door grensoverschrijdende samenwerkingen er veel kansen benut kunnen worden. Dit maakt Ooststellingwerf en de buurgemeenten nog aantrekkelijker, nog natuurlijker, nog sterker en nog toegankelijker voor inwoners en recreanten. Een belangrijke voorwaarde voor het met ambitie werken aan de maatschappelijke en ruimtelijke opgaven waar de gemeente Ooststellingwerf in de komende tien of twintig jaar voor staat, is een bestuur en een deskundige ambtelijke organisatie die klantgericht werkt, gericht is op samenwerking, communicatief is ingesteld en grensverleggend kan denken, werken en handelen. Een tweede en minstens net zo belangrijke voorwaarde is een gemeenschap die open staat voor nieuwe vormen van communicatie en samenwerken en Plaatselijke Belangen die actief meedenken en meepraten in gebiedsontwikkelingsprocessen. Als direct vervolg op de dorpsgesprekken en de gesprekken met de Plaatselijke Belangen die in het kader van het opstellen van de structuurvisie hebben plaatsgevonden zal de gemeente Ooststellingwerf de communicatie naar de bevolking en het overleg met maatschappelijke organisaties en belanghebbenden intensiveren. Wanneer er heel veel verandert en gaat veranderen, dan heeft de gemeente Ooststellingwerf ook veel te communiceren en te overleggen met de bevolking.

OOSTSTELLINGWERF 2010-2020 EN 2020-2030

Zoals hierboven al is aangegeven heeft Ooststellingwerf niet alleen veel projecten in uitvoering, maar staat in de periode 2010-2020 voor een aantal bijzonder stevige beslissingen en nieuwe en ambitieuze transformatieopgaven die stuk voor stuk complex zijn, integraal aangepakt moeten worden, die een grensoverschrijdend karakter hebben en die geen uitstel dulden. Een aantal projecten zal mogelijk doorlopen naar de periode 2020-2030. De periode 2010-2020 staat meer in het teken van verandering en transformatie dan voor uitbreiding en ontwikkeling en de periode 2020-2030 staat in het teken van een vitale, veerkrachtige en duurzame samenleving. Vooral de landschappen en de grotere dorpen komen

in een fase waarin veel zal gaan veranderen. De gemeente Ooststellingwerf zal de handen vol hebben aan de verschillende landinrichtingsprojecten, de uitvoering van de Ontwikkelagenda Appelscha en omgeving, de nieuwe N381, de herontwikkeling en herinrichting van de centra van Appelscha en Oosterwolde en de herontwikkeling van Venekoten-Noord en De Boerestreek. Daarnaast is het van belang en noodzakelijk dat bestaand beleid wordt geactualiseerd en aangevuld. De huidige maatschappelijke en economische ontwikkelingen, zoals de vergrijzing en de kredietcrisis, dwingen de lokale overheden om de vinger goed aan de pols te houden en tijdig te reageren op het gebied van de volkshuisvesting, de werkgelegenheid en de detailhandel. Verder moet de gemeente Ooststellingwerf niet alleen een detailhandelstructuurvisie voor de hele gemeente laten opstellen, de Economische visie en het Woonplan met regelmaat actualiseren, maar moet zich ook beraden op innovatieve werkwijzen. In het licht van de economische vooruitzichten doet de gemeente Ooststellingwerf er bijvoorbeeld goed aan om zich meer te richten op actief parkmanagement, het uitgeven van bedrijfsperven in erfpacht, het herstructureren en zo nodig uitbreiden van de bestaande bedrijventerreinen dan op het ontwikkelen van bedrijventerreinen op nieuwe locaties.

Voor de periode 2010-2030 moet de gemeente Ooststellingwerf nieuw beleid op nieuwe beleidsvelden ontwikkelen. Zo moet de gemeente zich voorbereiden op de gevolgen van de klimaatsverandering en samen met de ondernemers van Ooststellingwerf innovatieve projecten gaan initiëren op het gebied van een duurzame energievoorziening met zonne-energie, bodemwarmte en biomassa. De periode 2010-2030 staat daarmee in het teken van duurzame ontwikkeling en duurzame samenleving. Ondernemers in de landbouw, de recreatie en het midden- en kleinbedrijf worden gestimuleerd om in hun bedrijfsvoering een omslag te maken naar duurzaam ondernemen en duurzame landbouw. Een schonere bedrijfsvoering, duurzame landbouw en het opwekken van duurzame energie gaan namelijk heel goed samen. Hierbij past ook recreatie op een duurzame grondslag, met cultuurhistorie en de kernkwaliteiten rust, ruimte, natuur en landschap als basis en in combinatie met een verbrede landbouw en met een accent op wellness en op zorg. In de periode 2010-2020 zijn de projecten in het kader van Ontwikkelagenda Appelscha en de landinrichting in de flanken van het Drents-Friese Wold en het Fochteloërveen gerealiseerd. Hiermee zijn de grotere natuurgebieden via ecologische verbindingzones beter met elkaar verbonden. Met dit vooruitzicht ligt het voor de hand om met de buurgemeenten en Natuurmonumenten van gedachten te wisselen om het Fochteloërveen voor te dragen als het 21e Nationale Park van Nederland. Hiermee kan Appelscha zich ontwikkelen als poort van en schakel tussen twee Nationale Parken. Hiermee zet de gemeente voor de periode 2010-2030 stevig in op recreatie als belangrijke bron van werkgelegenheid. Ook voor de periode 2020-2030 liggen er nog voldoende uitdagingen. In deze periode komt de groei van de bevolking tot stilstand en is er sprake van een vergrijzende bevolking. De gemeente Ooststellingwerf heeft, samen met de zorginstellingen en andere maatschappelijke organisaties de taak om voor de toekomstige bevolkingssamenstelling te zorgen voor een passende en duurzame woningvoorraad, zorgvoorzieningen en openbaar vervoer op maat waardoor de samenleving vitaal en veerkrachtig blijft.

PROJECTPLAN GRENZELOOS SAMENWERKEN

Het in de praktijk brengen van het motto 'De grenzeloze toekomst van Ooststellingwerf' vereist een goede voorbereiding. De gemeente moet hier tijd en geld voor vrijmaken. De structuurvisie, en met name Hoofdstuk 7, beschrijft vele aanleidingen om grensoverschrijdende samenwerkingsverbanden aan te gaan, aan grensverleggende opgaven te werken en om gezamenlijke belangen te behartigen. Het vergt de nodige overtuiging, inzet, ambtelijk en bestuurlijk, en menskracht om hier vorm en inhoud aan te geven. Het Projectplan grenzeloos samenwerken verkent de kansen en mogelijkheden van het intensiever samenwerken met de Plaatselijke Belangen en met andere overheden. Het projectplan moet verder inzicht geven in de te verwachten resultaten en inzet die hiervoor nodig is.

Uitvoeringsprogramma: De gemeente Ooststellingwerf stelt het Projectplan grenzeloos samenwerken op. Dit is opgenomen in de Kaderbrief 2010-2013.

PROJECTPLAN POSITIONEREN EN PROMOTEN VAN OOSTSTELLINGWERF

De gemeente Ooststellingwerf heeft bijzondere kwaliteiten. Het is een veelzijdige en kansrijke gemeente, gelegen in het hart van Noord-Nederland en met prachtige natuurgebieden, landschappen, buurtschappen en dorpen. Het is de moeite waard om deze kwaliteiten actief uit te dragen. Het positioneren en promoten van Ooststellingwerf heeft als doel om de natuurgebieden, landschappen, buurtschappen en dorpen onder de aandacht te brengen van potentiële recreanten, inwoners en ondernemers. Dit kan op verschillende manieren en via verschillende media plaatsvinden, van artikelen in specifieke tijdschriften tot aan een website die alle kwaliteiten van Ooststellingwerf aanprijst als een gemeente met een aantrekkelijke en duurzame woon-, leef- en werkomgeving, de poort van en schakel tussen twee Nationale Parken.

Uitvoeringsprogramma: De gemeente Ooststellingwerf stelt het Projectplan positioneren en promoten Ooststellingwerf op. Dit is opgenomen in de Kaderbrief 2010-2013.

H9 VISIE OP HOOFDLIJNEN OOSTSTELLINGWERF

KADER ECONOMISCHE VISIE OOSTSTELLINGWERF

De gemeente Ooststellingwerf heeft in 2008 de economische visie vastgesteld. In deze visie is het economisch profiel van Ooststellingwerf uitgewerkt, zijn de sterke punten en kansen beschreven. Verder beschrijft de visie het economisch perspectief voor de toekomst.

Economisch profiel van Ooststellingwerf

In het verleden had Ooststellingwerf vooral een agrarisch karakter. Er waren veel mensen werkzaam in de agrarische sector en veel mensen waren werkzaam bij de winning van turf. Door de schaalvergroting van de landbouw en het beëindigen van de turfwinning zijn veel laaggeschoolde werknemers op de markt gekomen. Deze mensen hebben vooral werk gevonden in de bouwsector en in fabrieken. Sinds die tijd is er veel veranderd, maar die verdeling van werkgelegenheid is nog steeds terug te zien. Hierdoor scoort Ooststellingwerf hoog als het gaat om werkgelegenheid in de industriële sector. In een iets mindere mate dan de industriële sector scoort Ooststellingwerf ook hoog in de sectoren bouw en detailhandel. In vergelijking met het Nederlands gemiddelde scoort Ooststellingwerf slecht in de sector vervoer en zakelijke dienstverlening. Hiermee wordt de broosheid van de economische structuur van Ooststellingwerf bevestigd. Veel van de (laaggeschoolde) werkgelegenheid bevindt zich in de sector die het meeste gevaar loopt om te krimpen, terwijl de groeisector met veel hooggeschoold werk (dienstverlening) in geringe mate aanwezig is. Tussen 2002 en 2007 is de ontwikkeling van de werkgelegenheid in Ooststellingwerf gestagneerd en zijn er banen verloren gegaan. In 2007 is de werkgelegenheid juist weer gegroeid. Bij een neergaande conjunctuur gaan er snel banen verloren. In dit opzicht is Ooststellingwerf kwetsbaar.

Sterke punten en kansen

Uit de economische visie komt naar voren dat Ooststellingwerf een aantal sterke punten heeft. Dit zijn: de centrale ligging in Noord Nederland, een goede arbeidsmoraal, een goed aanbod van lager onderwijs en voortgezet onderwijs in de breedte, de natuur, landschappelijke indeling, de woonomgeving geeft rust, naamsbekendheid van Appelscha, ruimte voor expansie voor lokale industrie, ondernemersnetwerk, onderlinge betrokkenheid en lokale hulpvaardigheid. Als kansen worden gezien: luxe woningkavels, bereikbaarheid, duurzaamheid als imago, upgrading recreatieve voorzieningen, nieuwe recreatieve voorzieningen, commerciële zorg, starters en doorstarters, bestaande bedrijfsleven, bedrijventerrein op voorraad, glasvezel als communicatie drager aanwezig, faciliteiten voor commerciële dienstverlening in combinatie met wellness, ontspanning en verblijf en spraakmakende evenementen.

Economisch perspectief voor de toekomst

Ooststellingwerf is een centraal gelegen gemeente in Noord Nederland. De bereikbaarheid en de bedrijvigheid is in de gemeente beperkt doordat ze niet gelegen is aan het netwerk van snelwegen. De opwaardering van de N381 is daarom een belangrijke impuls voor de gemeente. De busverbindingen naar Assen, Drachten en Heerenveen zijn goed. De verbindingen met Groningen en Wolvega zijn minder en dienen opgewaardeerd te worden. Voor de recreatie en het toerisme is het belangrijk dat de fietspaden een goede kwaliteit hebben en dat ze voldoen aan de wensen van de gebruikers. Voor de komende jaren is dan ook het opwaarderen van het fietspadennetwerk een prioriteit. De voornaamste bedrijvigheid in Ooststellingwerf vindt plaats in Oosterwolde en in Haulerwijk. In Donkerbroek en Appelscha zijn beperkte mogelijkheden om de aanwezige bedrijvigheid uit te breiden. De bedrijventerreinen in Waskemeer en Oldeberkoop zijn ter plaatse al nagenoeg volgebouwd. Er zijn hier dan ook geen mogelijkheden voor nieuwe ontwikkelingen. Een aandachtspunt is de combinatie wonen met werken. Er zal onderzoek gedaan worden naar deze combinatie en of dit nog invloed kan hebben op zowel de bedrijvigheid als het vestigingsklimaat in Ooststellingwerf. Ondernemers zijn voornamelijk verantwoordelijk voor de economische groei en daarmee de groei van werkgelegenheid in Ooststellingwerf. Instanties, organisaties en bedrijven onderling moeten elkaar ondersteunen om de economische groei te stimuleren. Ooststellingwerf staat bekend om zijn mooie landschappen en natuur. Deze ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit moet goed benut worden. De recreanten moet meer geboden worden om ze langer vast te houden. Veel mensen komen voor deze kwaliteiten naar Ooststellingwerf en dit moet in de toekomst ook zo blijven. De woonomgeving is goed en het woonklimaat plezierig. Ruimte en veiligheid zijn hierin aansprekende kenmerken. Een goede woonomgeving is een belangrijke vestigingsfactor voor ondernemers en werknemers en hun gezinnen. In Friesland stagneert de bevolkingsgroei en bouwambitie. Met een goed woningbouwprogramma kan worden bijgedragen aan het in stand houden of zelfs de groei van het aantal inwoners, consumentenbestedingen en het voorzieningsniveau van de gemeente. De landbouw levert een goede bijdrage aan het landschap. Natuur en landbouw gaan hand in hand in Ooststellingwerf. De gemeente staat positief tegenover schaalvergroting van de landbouw. De werkgelegenheid in Ooststellingwerf komt voor een groot deel voort uit de industrie, bouw, transport en detailhandelsector. De gemeente wil daarom deze sectoren zo goed mogelijk faciliteren en alle kansen en ruimte blijven bieden. De zorg en welzijn sector genereert ook veel werkgelegenheid. Vanuit economisch oogpunt is de gemeente gebaat bij een verdere ontwikkeling van deze sector. De vraag naar zorg en welzijn zal door de vergrijzing toenemen en hierdoor is het streven om meer instellingen plaats te geven in Ooststellingwerf. In het verleden stond Ooststellingwerf bekend om haar recreatie en toerisme. Er zijn in de gemeente nog steeds voldoende mogelijkheden om te recreëren. De wensen van de huidige recreant zijn veranderd en het aanbod in Ooststellingwerf vrijwel niet, hierdoor is het succes afgenomen. De kernwoorden om de recreatie weer te verbeteren zijn seizoensverlenging en kwaliteitsverhoging. De spil voor recreatie is Appelscha. Hierdoor is het belangrijk om de Boerestreek en de omgeving van Appelscha een kwaliteitsimpuls te geven.

H9 VISIE OP HOOFDLIJNEN OOSTSTELLINGWERF

ACTUALISEREN VAN DE ECONOMISCHE VISIE EN OPSTELLEN DETAILHANDELSTRUCTUURVISIE

De toekomst van Ooststellingwerf wordt mede bepaald door mogelijkheden die ondernemers en bedrijven wordt geboden om zich te ontplooiën. De werkgelegenheid in Ooststellingwerf zit traditioneel gezien in de landbouw, maar ook in de lichte industrie, transport en de detailhandel. De groei van de werkgelegenheid zit in de komende jaren mogelijk vooral in de recreatie en de zorg. De huidige economische omstandigheden vragen om zowel een actuele visie over de lokale en regionale economie als om een doeltreffende detailhandelstructuurvisie voor de gemeente Ooststellingwerf. Dit betekent dat de huidige Economische Visie van de gemeente moet worden herzien en dat de Detailhandelstructuurvisie voor Oosterwolde moet worden uitgebreid naar alle dorpen van Ooststellingwerf. De Economische Visie moet aangeven hoeveel en welk type bedrijventerrein beschikbaar is en ontwikkeld moet worden. De Detailhandelstructuurvisie geeft voor alle dorpen aan wat het draagvlak is voor de detailhandel. Beide visies zullen, naast het Woonplan, belangrijke onderleggers zijn voor de uitwerkingen van de vier deelgebieden in samenwerking met de gecombineerde Plaatselijke Belangen.

Uitvoeringsprogramma: De gemeente Ooststellingwerf zal de Economische visie actualiseren en een Detailhandelstructuurvisie voor de hele gemeente opstellen. Dit is opgenomen in de Kaderbrief 2010-2013.

ACTUALISEREN VAN HET WOONPLAN EN HET ONTWIKKELEN WOONZORGZONES

De gemeente Ooststellingwerf maakt samen met de gemeenten Weststellingwerf en Lemsterland en de provinsje Fryslân voor de komende jaren afspraken over de woningbouwproductie in de zuidrand van Fryslân. Naar het nu naar uit laat zien bedienen deze drie gemeenten allemaal een geheel eigen markt en zijn deze gemeenten geen directe concurrenten van elkaar. Nadat deze afspraken zijn geformaliseerd en vastgelegd start de gemeente Ooststellingwerf samen met de woningcorporaties Actium en WoonFriesland de werkzaamheden voor de actualisatie van het gemeentelijke Woonplan. Het Woonplan is naast de Economische Visie en de Detailhandelstructuurvisie, een belangrijke onderlegger voor de uitwerkingen van de vier deelgebieden in samenwerking met de gecombineerde Plaatselijke Belangen. Verder zal het Woonplan in gaan op de te ontwikkelen woonzorgzones in Ooststellingwerf. Ooststellingwerf is een uitgestrekte plattelandsgemeente met een groot aantal kernen van verschillende grootte. Een meer gespreid aanbod van zorg- en welzijnsvoorzieningen zal betekenen dat niet alle functies in elk dorp aanwezig zullen zijn. Op dit moment heeft de gemeente Ooststellingwerf het voornemen om de gemeente in te delen in drie verzorgingsgebieden rond de verpleeg- en verzorgingsvoorzieningen in Oosterwolde, Appelscha en Haulerwijk. Voor elk van deze gebieden zal de gemeente in samenhang met de

verschillende gebiedsuitwerkingen en in nauwe samenspraak met de zorgaanbieders een integrale visie op de terreinen wonen, welzijn, zorg en dienstverlening ontwikkelen. Het doel van deze visie is om het aanbod zo dicht mogelijk bij de toekomstige klanten te organiseren. Bereikbaarheid, mobiliteit en openbaar vervoer zijn hierbij belangrijke aandachtspunten, met name voor bewoners van het buitengebied, de buurtschappen en de dorpen waar in de toekomst een beperkt of geen aanbod van zorg- en welzijnsvoorzieningen zal zijn.

Uitvoeringsprogramma: De gemeente Ooststellingwerf zal samen met de woningbouwcorporaties het Woonplan actualiseren en zal samen met de zorgaanbieders woonzorgzones tot ontwikkeling brengen. Dit is opgenomen in de Kaderbrief 2010-2013.

ONTWIKKELEN VAN BELEID VOOR DUURZAME ONTWIKKELING EN EEN DUURZAME ENERGIEVOORZIENING

De toekomst van Ooststellingwerf staat in het teken van duurzame ontwikkeling en een duurzame samenleving. De kadertekst "Duurzame ontwikkeling in Ooststellingwerf" in deze visie op hoofdlijnen geeft hiervoor een eerste aanzet. Het te voeren beleid, de na te streven ambities en de specifieke opgaven en speerpuntprojecten voor de gemeente Ooststellingwerf moet binnen afzienbare termijn worden uitgewerkt.

Uitvoeringsprogramma: De gemeente Ooststellingwerf zal beleid ontwikkelen voor duurzame ontwikkeling en een duurzame energievoorziening. Dit is opgenomen in de Kaderbrief 2010-2013.

ACTUALISEREN VAN DE STRUCTUURVISIE

De Structuurvisie Ooststellingwerf 2010-2020-2030 is een dynamisch document dat nauw samenhangt met de Kaderbrief en de Programmabegroting. In samenhang met de planning and control cyclus van de Kaderbrief en de gemeentebegroting dient de gemeenteraad delen van de structuurvisie, zoals de visie op hoofdlijnen, de nadere uitwerkingen, de bijbehorende structuurbeelden, plankaarten en het uitvoeringsprogramma met enige regelmaat, mogelijk tweejaarlijks, te actualiseren en vast te stellen.

Uitvoeringsprogramma: De Structuurvisie Ooststellingwerf 2010-2020-2030 is een dynamisch document dat nauw samenhangt met de Kaderbrief en de Programmabegroting. In samenhang met de planning en control cyclus van de Kaderbrief en de Programmabegroting dient de gemeenteraad delen van de structuurvisie, zoals de visie op hoofdlijnen, de nadere uitwerkingen, de bijbehorende structuurbeelden, plankaarten en de uitvoeringsprogramma's regelmatig te actualiseren en vast te stellen. Dit is opgenomen in de Kaderbrief 2010-2013.

DE TOEKOMST VAN OOSTSTELLINGWERF

Ambities

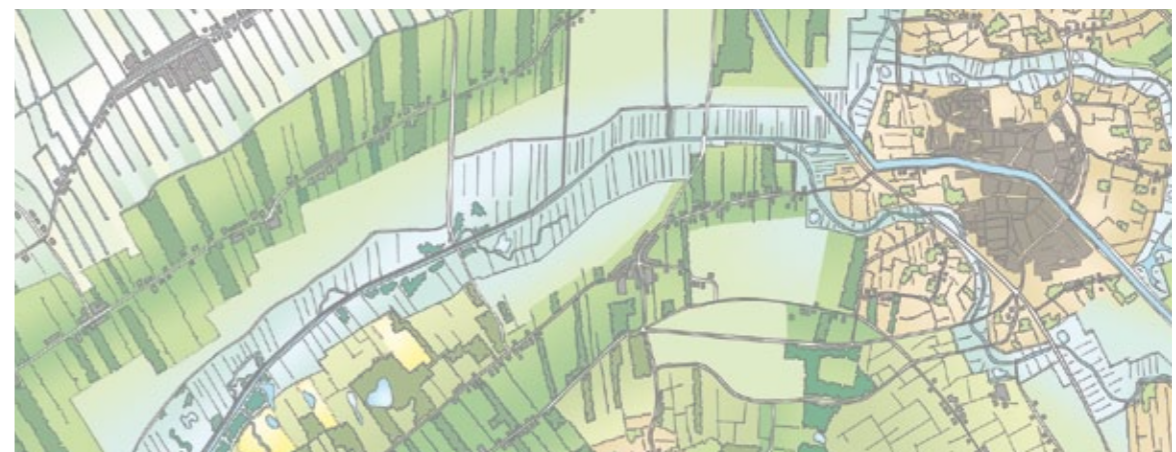
- Het in de praktijk brengen van het motto 'De grenzeloze toekomst van Ooststellingwerf'.
- In 2010-2020 ligt het accent op verandering, transformatie en duurzame ontwikkeling.
- In 2020-2030 ligt het accent op een vitale, veerkrachtige en duurzame samenleving.
- Voortvarend, slagvaardig en met overgave werken aan de verschillende transformatieopgaven.
- Het Fochteloërveen voordragen als het 21e Nationale Park van Nederland.
- Appelscha als poort van en schakel tussen twee Nationale Parken.

Opgaven

- Door grenzeloze samenwerkingen uitvoering geven aan de structuurvisie.
- Samenwerken met burgers, de Plaatselijke Belangen en maatschappelijke organisaties.
- Samenwerken met ondernemers in de landbouw, recreatie en het midden- en kleinbedrijf.
- Samenwerken met de drie noordelijke provincies, de zes buurgemeenten en het Wetterskip.
- Duurzame recreatie als belangrijke bron van werkgelegenheid.
- Inzetten op duurzame energie, duurzame landbouw en duurzaam ondernemen.

Projecten

- Opstellen projectplan voor het grenzeloos samenwerken.
- Opstellen projectplan voor het promoten van Ooststellingwerf.
- Actualiseren van de Economische visie.
- Opstellen van een Detailhandelstructuurvisie.
- Actualiseren van het Woonplan en het ontwikkelen van woonzorgzones.
- Ontwikkelen van beleid voor duurzame ontwikkeling en een duurzame energievoorziening.
- Actualiseren van de Structuurvisie.

KADER: DUURZAME ONTWIKKELING IN OOSTSTELLINGWERF

De toekomst van Ooststellingwerf staat in het teken van duurzame ontwikkeling en een duurzame samenleving. Dit ligt in het verlengde van het Millenniumafspraken waartoe de gemeente Ooststellingwerf in 2008 zich heeft verplicht. De eerste stappen worden gezet met het opstellen van een nieuw milieubeleidsplan. De centrale doelstelling van dit plan geeft de ambities weer: "De gemeente streeft naar een duurzame ontwikkeling en het verbeteren van de leefbaarheid voor de inwoners van Ooststellingwerf." Om deze doelstelling te realiseren wordt een actieve participatie van alle burgers nastreefd. Op het gebied van duurzame ontwikkeling en een duurzame samenleving komt er ook het nodige op gemeenten af. Zo hebben de provincies Groningen, Drenthe en Fryslân afspraken gemaakt met het Rijk om het energiezuinig en duurzaam bouwen te bevorderen. De drie provincies hebben hun ambities voor de bouw vastgelegd in het 100.000 woningenplan Noord-Nederland. In 2015 moeten maar liefst 100.000 woningen energiezuiniger zijn. Dit gezamenlijke plan van de drie provincies is een uitwerking van het Energieakkoord Noord-Nederland en richt zich zowel op nieuwbouw als bestaande bouw. De provincies willen in nauwe samenwerking met gemeenten, corporaties en projectontwikkelaars een belangrijke bijdrage leveren aan het realiseren van de kabinetsdoelstellingen op het gebied van energie en klimaat. In het 100.000-woningenplan zijn ambities afgesproken voor zowel bestaande als nieuw te bouwen woningen. In 2015 moeten 65.000 bestaande woningen met minimaal 2 'labelstappen' zijn verbeterd. Daarnaast is het streven 35.000 nieuwbouwwoningen extra energiezuinig te bouwen, meer dan de huidige regelgeving voorschrijft. Deze afspraken worden vastgelegd in een Algemene Maatregel van Bestuur. Hierdoor worden de nieuwe huizen iets duurder, maar de bewoners verdienen dat snel terug door lagere energielasten. Noord-Nederland wordt een innovatief voorbeeldgebied voor duurzaam bouwen en een lage energierekening. Ooststellingwerf kan en wil hier nadrukkelijk een steentje aan bijdragen. Bij duurzame ontwikkeling gaat het om het voorzien in de behoeften van de huidige generatie zonder daarbij af te doen aan het vermogen van toekomstige generaties om in hun behoeften te voorzien.

Gezond en veilig leefmilieu

Het streven voor de gemeente Ooststellingwerf is om een goede leefbare omgeving te creëren. In de looptijd van deze structuurvisie, en uiteraard ook de periode hierna, is het doel voor de inwoners een beter leefklimaat te verwezenlijken. Dit kan op diverse manieren uitgevoerd worden. Waar mogelijk en gewenst zorgen voor een betere milieukwaliteit dan de aanwezige basiskwaliteit in Ooststellingwerf. In het leefmilieu de veiligheid en de ruimte om te sporten en te recreëren verbeteren. Of zorgen voor een beter leefmilieu door de omgeving mooi en schoon te maken, de waterkwaliteit te verbeteren, meer groen en blauw in de omgeving, meer speelruimte te creëren en de identiteit te versterken. De gebouwde omgeving moet een plek zijn waar mensen graag blijven wonen en graag verblijven.

Kwaliteit van de leefomgeving

Het doel voor de gemeente Ooststellingwerf, voor wat betreft woningbouw, is meer te zoeken binnen de huidige bebouwde omgeving. Dit is een ambitie die het Rijk ook ondersteunt. Door woningbouw meer binnen het huidige verstedelijkte gebied te houden kan de directe omgeving van de dorpen en de buurtschappen beter behouden blijven. Op deze wijze blijft het landelijk gebied open en toegankelijk. Bij inbreiding is het van essentieel belang dat de leefbaarheid op inbreidingslocaties niet vermindert en dat de verrommeling in de buitengebieden en aan de randen van de dorpen actief wordt tegengegaan.

Robuuste groen-blauwe dooradering van de gebouwde omgeving

In de dorpen en de buurtschappen liggen mogelijkheden om aan te sluiten op aanwezige natuurelementen in het gebied. Op deze wijze wordt er niet alleen in het landschap ruimte gemaakt voor natuurontwikkeling, maar worden de dorpen en de buurtschappen als het ware verweven met hun

omgeving. Hierdoor kan de natuur doorlopen in de dorpen en de buurtschappen en wordt de relatie tussen verstedelijkt gebied en natuur versterkt. Dit heeft twee positieve uitwerkingen. De leefbaarheid in de dorpen en de buurtschappen wordt vergroot en het biedt goede aanknopingspunten voor de verbetering van het netwerk van fiets- en wandelpaden.

Verminderen nadelige effecten autoverkeer

De auto zal in de bebouwde omgeving van de gemeente Ooststellingwerf een minder beeldbepalende factor worden. Fietsen, wandelen en spelen zullen hiervoor in de plaats komen. Om knelpunt-situaties met betrekking tot overlast, veiligheid en congestie aan te pakken zullen alternatieven voor het autogebruik gestimuleerd worden door (waar mogelijk) korte afstanden te creëren tussen voorzieningen en wonen. Ook het creëren van veilige en aantrekkelijke fiets- en wandelpaden die aansluiten op de omliggende natuur en het verbeteren van het openbaar vervoer leveren een bijdrage aan de vermindering van het autogebruik.

Duurzaam, mooi en gezond watersysteem

De gemeente Ooststellingwerf bevindt zich in de fortuinlijke positie dat er veel mooie waterlopen over haar grondgebied lopen. In deze structuurvisie wordt hier al meerdere malen op ingehaakt. Voor wat betreft duurzaamheid bieden deze waterlopen ook goede mogelijkheden. Door te faciliteren in goed onderhoud en goede kwaliteit van de waterlopen zal de aanwezige biodiversiteit behouden blijven en mogelijk zelfs toenemen. De verschillende waterlopen bieden tevens goede kansen voor natuurlijke recreatie, zowel op als aan het water. De gemeente streeft naar zoveel mogelijk natuurlijke waterberging, zowel voor wateroverschotten als voor watertekort.

Energiebesparing en opwekken van duurzame energie

Op het gebied van duurzame energiewinning en energiebesparing is er nog een wereld te winnen in Ooststellingwerf. Vooral in de bebouwde omgeving moet veel voortgang geboekt worden op het gebied van energiebesparing. Voor de nieuwbouw gaat in Noord-Nederland niet de landelijke EPC van 0,8 gelden, maar een vernieuwde regionale EPC van 0,5. Bij renovatie en nieuwbouw is het dan ook zaak om alle woningen zo energiezuinig mogelijk te maken. Hierbij liggen dan ook direct kansen die benut kunnen worden op het gebied van energiebesparing en de winning van duurzame energie. Zo zouden er bijvoorbeeld op bedrijfsbebouwing op grote schaal zonnecollectoren geplaatst kunnen worden en kan warmte en koude worden opgeslagen in de bodem. Het verkennen van de mogelijkheden voor biomassa is een goede kans voor Ooststellingwerf gelet op het natuurlijke en agrarische karakter van de gemeente.

Duurzame bedrijventerreinen

Als onderdeel van duurzame ontwikkeling is er een grote slag te slaan in het ontwikkelen van duurzame bedrijventerreinen. In Oosterwolde is het ECO-munitypark in ontwikkeling. In het ECO-munitypark concept staan economie, kennisuitwisseling, innovatie, maatschappij, cultuur, educatie, duurzaamheid en landschap centraal. Het is een bedrijventerrein in een groene omgeving, met gedeelde faciliteiten en met gebouwen die meer duurzame energie produceren dan dat de gebouwen nodig hebben. Het overschot aan energie kan worden opgeslagen in de bodem of aan het elektriciteitsnet worden doorgegeven. Met het ECO-munitypark werkt de gemeente Ooststellingwerf aan een landelijk pilot project energieneutraal en CO₂-neutraal bouwen dat als voorbeeld kan dienen voor de verbetering van bestaande bedrijventerreinen in Ooststellingwerf.

Duurzaamheid als integraal onderdeel van de planvorming

Duurzaamheid zal als integraal onderdeel van de planvorming meegenomen worden in het planproces. Hierbij gaat het voornamelijk om de kansen op een duurzame en leefbare omgeving te benutten. Door duurzaamheid te integreren in het begin van het planproces kunnen mogelijke knelpunten zoals geluidsoverlast, luchtkwaliteit, externe veiligheid en bodemkwaliteit voorkomen worden. Verder kunnen bijvoorbeeld kansen voor het verbeteren van de leefomgeving, duurzame energieprojecten en meervoudig ruimtegebruik vroegtijdig worden onderkend. Duurzaamheid is daarmee een belangrijke leidraad in de gebiedsontwikkeling van de verschillende transformatieopgaven in Ooststellingwerf.

H9 VISIE OP HOOFDLIJNEN OOSTSTELLINGWERF

DE LANDSCHAPPEN VAN OOSTSTELLINGWERF

In de jaren voorafgaande aan deze structuurvisie heeft de gemeente Ooststellingwerf veel aandacht besteed en energie gestoken in de ontwikkeling van de landschappen en van de landbouw. Zo heeft Ooststellingwerf samen met de buurgemeenten Opsterland, Heerenveen en Weststellingwerf een intergemeentelijk landschapsbeleidsplan opgesteld en heeft Ooststellingwerf in 2006, na jarenlange voorbereiding, het bestemmingsplan buitengebied vastgesteld. Het doel van deze beleidsstukken is het beter herkenbaar maken van de landschappen, het verbinden van de natuurgebieden en het bieden van ruimte voor de ontwikkeling van de landbouw. Eind 2008 hebben het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, de provincie Fryslân, Staatsbosbeheer, het Nationaal Park Drents-Friese Wold en de gemeente Ooststellingwerf de Bestuursvereinkomst Ontwikkelagenda Appelscha en omgeving ondertekend. In deze bestuursvereinkomst zijn elf maatregelen voor verregaande ingrepen op het gebied van recreatie en natuur in de landschappen rondom het Drents-Friese Wold opgenomen. In 2009 zijn twee grote reconstructieprojecten in uitvoering, een ten zuiden van het Fochteloërveen en een tussen Appelscha, Elsloo en Oosterwolde. Daarnaast werken de gemeente Ooststellingwerf en het Wetterskip Fryslân aan de uitvoering van een gezamenlijk opgestelde watervisie.

Het intergemeentelijke landschapsbeleidsplan, het bestemmingsplan buitengebied, de ontwikkelagenda en de reconstructieprojecten zijn de fundamenteën van deze structuurvisie. Voor de komende jaren ligt het accent en de opgave voor de landschappen van Ooststellingwerf op grensoverschrijdende samenwerkingen. Ooststellingwerf zal in nauwe samenwerking met de buurgemeenten de kansen verkennen voor het uitbreiden en het beter op elkaar laten aansluiten van recreatieve netwerken en ecologische verbindingen, voor een passende schaalvergroting en verbreding van de landbouw en het versterken en beter gebruik maken van de streekeigen en cultuurhistorische identiteit. Zo ligt er een opgave voor het meer aantrekkelijk en toegankelijk maken van de landschappen tussen de dorpen Bakkeveen, Fochteloo en Veenhuizen in het grensgebied van de gemeenten Ooststellingwerf, Noorderveld en Opsterland. Een andere opgave is om samen met de buurgemeenten Midden-Drenthe en Westerveld 'Het Gouden Hart van Drenthe' te versterken. Verder liggen er opgaven in het onderling verbinden van de toeristische kernen Appelscha, Noordwolde, Vledder en Diever en in het beter toegankelijk maken van de stroomgebieden van De Lende en De Tsjonger. Hiervoor zal Ooststellingwerf actief samenwerkingen in gang zetten met de gemeenten Westerveld, Weststellingwerf en Heerenveen.

De kernkwaliteiten van de landschappen van Ooststellingwerf zijn de veelzijdigheid en de grote afwisselingen in een relatief klein gebied met plaatselijke reliëfverschillen, kleinschalige esstructuren, open en brede beekdalen met parallel daaraan de zandruggen met bebouwing en met van beplanting voorziene hoofdwegen. Verder worden de landschappen van Ooststellingwerf gekenmerkt door grote en onmiskenbare structurerende elementen zoals bossen, natuurterreinen, beken, vaarten, wijken, landgoederen, houtwallen, houtsingels, bosstroken, pingoruïnes, lint- en vaartdorpen en wegen en paden met laanbeplanting. In de landschappen van Ooststellingwerf is landbouw richtinggevend. De agrarische bedrijven worden steeds groter. Nieuwe natuur, landschap en recreatie zijn sterk in opkomst. Voor de leefbaarheid en de vitaliteit van de buitengebieden en de buurtschappen is het van belang om te blijven vernieuwen zonder dat het ten koste gaat van de kernkwaliteiten van het landschap. Bij de schaalvergroting in de landbouw moet niet alleen gekeken worden naar het belang en de bedrijfsvoering van het nieuwe bedrijf, maar moeten ook de gevolgen en de mogelijke inpassingen en compensaties voor het landschap in beeld worden gebracht.

UITWERKEN INTERGEMEENTELIJKE LANDSCHAPSBELEIDSPLAN EN ACTUALISEREN BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED

Het landschap met de vele karakteristieke steden en dorpen en de kenmerkende functies landbouw, natuur, water en recreatie is het kapitaal van Ooststellingwerf. Het werken aan een vitaal en leefbaar platteland en het instandhouden en het verder ontwikkelen van de belangrijke landschappelijke kwaliteiten en waarden is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van zowel de gemeente als de inwoners, ondernemers en gebruikers van het buitengebied. De landschappen en hun ontwikkelingsgeschiedenis moeten herkenbaar blijven en de ruimtelijke kwaliteit en het identiteitsgevoel moeten versterkt worden. Het landschap is een inspiratiebron voor nieuwe ontwikkelingen en een kan een kernkwaliteit zijn voor nieuwe sociaal-economische ontwikkelingen, zoals zorgwoningen. In de landschappen van Ooststellingwerf wordt de sterke landbouwfunctie niet alleen gekoppeld aan de functies recreatie, water en natuur maar ook aan wonen. De schaalvergroting in de landbouw en het samenvoegen van landbouwbedrijven hebben als gevolg dat de erven en gebouwen vrijkomen voor andere functies, bijvoorbeeld voor zorgwoningen of woningen voor starters. Om de leefbaarheid op het platteland te versterken zal de gemeente Ooststellingwerf meewerken om, binnen de kaders van het bestemmingsplan buitengebied en passend bij andere beleidsdoelstellingen, functieveranderingen op de vrijkomende erven en gebouwen toe te staan. Om deze ontwikkelingen in de landschappen en in het buitengebied op de voet te volgen gaat de gemeente Ooststellingwerf het Intergemeentelijke landschapsbeleidsplan nader uitwerken en zal de gemeente op termijn het bestemmingsplan buitengebied actualiseren. Dit loopt samen op met de vier gebiedsuitwerkingen en met de gebiedsontwikkeling van de nieuwe N381.

Uitvoeringsprogramma: Om de kansen en ontwikkelingen in de landschappen van Ooststellingwerf in kaart te brengen gaat de gemeente Ooststellingwerf het intergemeentelijke landschapsbeleidsplan verder uitwerken. Wanneer daar aanleiding voor is gebeurt dit samen en met nauw overleg met de buurgemeenten en andere overheden. Dit is opgenomen in de Kaderbrief 2010-2013.

DE LANDSCHAPPEN VAN OOSTSTELLINGWERF

Ambities

- Landbouw is en blijft heel belangrijk in de landschappen.
- Bij schaalvergroting van de landbouw moeten de gevolgen, de inpassingen en compensaties voor het landschap in beeld worden gebracht.
- De verbreding van de landbouw is een verrijking van het platteland.
- Recreatie, natuur en water zijn goede toevoegingen om de kwaliteit en de leefbaarheid van het buitengebied te waarborgen.
- Op de erven en in de gebouwen van vrijkomende boerenbedrijven zijn passende functieveranderingen mogelijk.
- Grensoverschrijdende samenwerkingen moeten leiden tot het op elkaar laten aansluiten van recreatieve netwerken en ecologische verbindingen.

Opgaven

- Het verbeteren van het recreatief gebruik van de landschappen en de natuurgebieden.
- Het beter bereikbaar maken van de landschappen en de natuurgebieden vanuit de buurtschappen en de dorpen.
- Het verbeteren en het uitbreiden van het netwerk van fiets- en wandelpaden.
- Het meer aantrekkelijk en toegankelijk maken van de landschappen tussen de dorpen Bakkeveen, Fochteloo en Veenhuizen.
- Het versterken van de cultuurhistorie en de kernkwaliteiten rust, ruimte, natuur en landschap in 'Het Gouden Hart van Drenthe'.
- Het onderling verbinden van de toeristische kernen Appelscha, Noordwolde, Vledder en Diever.
- Het beter toegankelijk maken van De Tsjonger en De Lende voor recreanten.

Projecten

- Het nader uitwerken van het intergemeentelijke landschapsbeleidsplan.
- Het actualiseren van het bestemmingsplan buitengebied.

KADER: DE WATERVISIE VAN DE GEMEENTE OOSTSTELLINGWERF EN HET WETTERSKIP FRYSLÂN

De gemeente Ooststellingwerf ligt midden in het rustige hart van Noord-Nederland nagenoeg op de grens van Fryslân, Drenthe en Groningen en op gepaste afstand van snelwegen. De kernkwaliteiten van Ooststellingwerf worden mede gevormd door de aantrekkelijke landschappen en natuurlijke kwaliteiten van het gebied. De landschappen zijn in belangrijke mate gevormd door de beken, vaarten en kanalen die het gebied doorsnijden zoals De Tsjonger, de Opsterlânse Kompanjonsfeart, het Grootdiep en de Tjobbekampster Waterlossing. De gemeente Ooststellingwerf en het Wetterskip Fryslân hebben het behoud van deze natuurlijke kwaliteiten hoog in het vaandel staan. Deze kwaliteiten vormen de basis voor de aantrekkelijke woon- en leefomgeving in Ooststellingwerf en zijn daarnaast van groot belang voor de recreatieve waarde van het gebied. Water speelt een belangrijke rol, water bepaalt mede de recreatieve aantrekkingskracht van het gebied. De gemeente en het Wetterskip streven naar schoon water in haar gebied. Wat schoon is, willen zij graag schoon houden. De gemeente en het Wetterskip zien kansen om de opgaven rondom waterberging in te zetten om de aantrekkelijkheid van de woon- en leefomgeving te verhogen, bijvoorbeeld door dubbelfuncties aan te gaan, zoals de combinatie natuur en waterberging.

Recreatie en toerisme

Water heeft een grote aantrekkingskracht en vormt daarmee een belangrijke peiler voor recreatie en toerisme. De beken, vaarten en kanalen vormen het landschap en zijn een directe weergave van de seizoenen. In de gemeente Ooststellingwerf ligt een aantal kansen om de beleefbaarheid van de beken, vaarten en kanalen en de herkenbaarheid van het landschap te vergroten, bijvoorbeeld rondom de Opsterlânse Kompanjonsfeart. De Opsterlânse Kompanjonsfeart heeft een grote cultuurhistorische betekenis voor Ooststellingwerf. Het kanaal is vanaf 1630 over een periode van tweehonderd jaar in fasen aangelegd en speelde een belangrijke rol in de turf-economie. Door het gebied rondom de Opsterlânse Kompanjonsfeart meer aantrekkelijk en beter beleefbaar te maken, kan de culturele waarde beter benadrukt worden. Dit biedt, in nauwe samenwerking met de dorpen, goede mogelijkheden voor recreatie.

Wonen en werken

De gemeente wil in herstructurerings- en inbreidingsgebieden duurzaam omgaan met water. Het water in de gemeente Ooststellingwerf biedt uitstekende mogelijkheden om wonen aan het water te stimuleren. Wonen aan het water bevordert de beleving van burgers van het water en hun leefomgeving. Bestaande wa-

terstructuren kunnen in combinatie met woningbouw zichtbaarder worden gemaakt. Deze combinaties kunnen bijvoorbeeld vorm krijgen door vaarten en kanalen in Haulerwijk en omgeving terug te brengen. Ooststellingwerf staat voor de opgave om meer waterberging aan te leggen. Hiermee kan wateroverlast vanuit grondwater en bij extreme buien worden opgevangen. De gemeenten zal in de herstructureringsgebieden en inbreidingslocaties nadrukkelijk de mogelijkheden om open water te creëren meenemen. Dit naar voorbeeld van Oosterwolde-Zuid waar op een duurzame wijze oplossingen zijn gevonden voor de wateroverlast in de vorm van extra open water. Het ontwikkelen van nieuwbouwlocaties kan duurzamer door rekening te houden met lokale waterstructuren en deze structuren te gebruiken als kansen voor stedenbouw. Het waterschap zal een adviserende rol spelen bij de locatiekeuze voor nieuwbouw. Bij nieuwe ontwikkelingen zal de gemeente uitgaan van een gescheiden rioolstelsel. Nu al kunnen burgers bijdragen aan duurzaamheid, door bijvoorbeeld regenwater op te vangen in de tuin.

Waterkwaliteit en ecologie

De waterkwaliteit van een aantal beken, vaarten en kanalen laat nu nog te wensen over voor een optimale beleving en ecologie. Het is daarom wenselijk dat de kwaliteit in de toekomst verbetert. De chemische kwaliteit zal de gemeente waar mogelijk bevorderen door schoon te houden, wat schoon is. Het waterschap neemt diverse initiatieven om de ecologische kwaliteit te verbeteren en zal hierbij waar mogelijk de gemeente betrekken. Hierbij valt te denken aan het aanleggen van natuurvriendelijke oevers en het beperken van emissies van de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI). Het herkenbaar maken van het water in het buitengebied kan in veel gevallen samengaan met het realiseren van (provinciale) natuurontwikkelingsopgaven. Het creëren van blauw-groene aders in het landschap kan bijvoorbeeld samen gaan met het realiseren van de ecologische verbindingzone langs de Boven-Tsjonger, het aanleggen van natuurvriendelijke oevers langs vele beken, vaarten en kanalen, het versterken van de trekroute voor vissen en het tegengaan van de verdroging en vermessing van het Fochteloërveen en het Drents-Friese Wold.

Landbouw

De waterhuishouding voor de landbouw is in het algemeen prima in orde. Voor de toekomst liggen er een tweetal opgaven. Ten gevolge van klimaatverandering zullen er vaker zowel momenten van extreme droogte als momenten met extreme neerslag optreden. Voor beide extremen moeten oplossingen worden gevonden. Het waterschap streeft naar waterconservering, het vasthouden van water in het gebied, om de droogteschade voor de landbouw en voor na-

tuur te beperken. Het waterschap heeft hiervoor onder andere dempingbeleid. Dit beleid geeft aan dat het wegvallen van open water door demping van sloten elders gecompenseerd dient te worden. Op een aantal locaties waar wateroverlast optreedt onderzoekt het waterschap mogelijkheden voor waterberging. Dit is bijvoorbeeld het geval in het gebied rond Petersburg en Polder 't West. Hier biedt de mogelijke aanleg van de N381 kansen voor het realiseren van de waterberging

Waterwinning

De drinkwaterwinning in het Drents-Friese Wold bij Terwisscha veroorzaakt verdroging in het gebied. Binnen het interprovinciaal project Integraal Waterbeheer Terwisscha is besloten de winning te stoppen. Om de drinkwatervoorziening in Zuidoost Fryslân niet in gevaar te brengen is besloten de winning te verplaatsen binnen een straal van tien kilometer van de drinkwaterzuivering in Terwisscha. Voor een nieuwe locatie zal een goede afweging moeten komen tussen met name het landbouwbelang en het algemeen belang van de drinkwatervoorziening. Bron: Arcadis in samenwerking met Wetterskip Fryslân.

H9 VISIE OP HOOFDLIJNEN OOSTSTELLINGWERF

DE BUURTSCHAPPEN EN DE DORPEN VAN OOSTSTELLINGWERF

Voor de buurtschappen en de dorpen liggen geheel andere opgaven. Hier speelt enerzijds het vraagstuk van de herontwikkeling van een deel van de bestaande naoorlogse woonbuurten en van vrijkomende terreinen van scholen en verouderde bedrijven. Anderzijds speelt in de buurtschappen en de dorpen het vraagstuk van de verdeling van nieuw te bouwen woningen voor specifieke doelgroepen en de afstemming met de voorzieningen in de buurtschappen en de dorpen. In Oosterwolde, Haulerwijk en Appelscha zijn verschillende projecten succesvol afgerond, in aanbouw of in voorbereiding. Maar dit is nog maar het begin. In de grotere dorpen van Ooststellingwerf zullen ook andere verouderde woningbouwprojecten worden vernieuwd. In de afgelopen decennia zijn de dorpen van Ooststellingwerf stelselmatig uitgebreid. Grotere dorpen kregen meer woningen toegewezen dan de kleinere dorpen. Door deze gereguleerde groei konden scholen, sportvelden en dorpshuizen floreren en bleven de dorpsgemeenschappen vitaal. Ooststellingwerf gaat, noodgedwongen, een andere en onzekere tijd tegemoet. In de komende jaren zal de groei van de bevolking geleidelijk afnemen waarna de omvang van de bevolking zelfs zal gaan afnemen. Het gevolg hiervan is dat de bevolkingssamenstelling sterk zal veranderen. Het aantal jongeren en gezinnen neemt af, het aantal ouderen neemt toe. Het is daarom zaak dat de gemeente Ooststellingwerf, samen met de omliggende gemeenten, er voor zorgt dat de woningvoorraad en de woningproductie na 2010 aansluit op de samenstelling van de bevolking. Over het gevoelige onderwerp van de 'krimp' zijn door het Rijk, de provincie en de gemeenten in de zuidrand van Fryslân verschillende studies gemaakt. Zie hiervoor het kader 'De onvermijdelijke krimp'. De conclusies van deze studies komen steeds neer op dezelfde randvoorwaarden en op dezelfde strategieën. Deze randvoorwaarden zijn samenwerken in de regio tussen gemeenten, samenwerken tussen de dorpen en samenwerken tussen de aanbieders en beheerders van woningen. Nagenoeg elke gemeente, elk dorp en elke woningbouwvereniging in Noord Nederland krijgt met krimp te maken en de noodzakelijke maatregelen zijn stevig. Wat dit betreft kan Ooststellingwerf leren van de gemeenten in de provincies (Zeeland, Groningen en Limburg) waar de krimp al stevig toeslaat. De eerste strategie komt neer op het veel minder (dezelfde) woningen toevoegen dan in het verleden en het (vroeg)tijdig vervangen van de verouderde huurflats en rijtjeswoningen door kwalitatief hoogwaardige en levensloopbestendige woningen voor een steeds grotere groep ouderen. Ouderen die overigens steeds vitaler, kritischer en veeleisender worden. Deze strategie van minder van hetzelfde bouwen en de bestaande woningvoorraad verbeteren voorkomt overaanbod en leegstand van woningen, voorkomt verpaupering van verouderde woonbuurten, voorkomt een tekort aan woningen voor een kwetsbare doelgroep en bevordert de doorstroming waardoor starters betere kansen krijgen. De tweede strategie is complementair aan

de eerste strategie en is gericht op het gebruik maken van de uitzonderlijke kwaliteiten van de centrale ligging, de landschappen, de natuur en de rust in Ooststellingwerf. Er is en blijft altijd een markt voor mensen die in de buitengebieden, op voormalige boerenerven of in nieuwe en bestaande buurtschappen landelijk willen wonen, maar dan wel in het exclusieve segment. Het is een kleine, veeleisende en interessante doelgroep. Met deze doelgroep kan de gemeente Ooststellingwerf haar actieve grondbeleid van de afgelopen jaren te gelde maken en de rafelige dorpsranden fraai afronden. Wat het reageren op de onvermijdelijke krimp extra lastig en onzeker maakt, is dat nu nog niet kan worden overzien wat de kredietcrisis voor gevolgen heeft op de woningbouw. Bij het schrijven van deze structuurvisie is de bodem noch het einde van deze crisis bereikt of in zicht. De kredietcrisis heeft als gevolg dat er minder geld beschikbaar is, dat er veel lastiger dan voorheen leningen kunnen worden afgesloten en dat investeringen, die bijvoorbeeld nodig zijn om de woningvoorraad te vervangen, worden uitgesteld of afgeblazen.

De verandering van de bevolkingssamenstelling heeft ook consequenties voor de voorzieningen in de dorpen. Minder gezinnen betekent een kleiner draagvlak voor de scholen en de sportverenigingen. Dit komt hard aan in de buurtschappen en de dorpen van Ooststellingwerf. In de discussies met de Raad en tijdens de dorpsvisites eind 2008 zijn verstandige oplossingen aangedragen. Wanneer men de ernst en de onvermijdelijkheid van de krimp onder ogen ziet, dan bestaat er draagvlak bij de Plaatselijke Belangen en bij de inwoners van de dorpen om gezamenlijk te bekijken welke aanpassingen en toevoegingen in de woningvoorraad passend zijn en in welke dorpen deze aanpassingen en toevoegingen zullen plaatsvinden. Dit moet uiteraard in nauwe samenhang gebeuren met het beoordelen van het toekomstige draagvlak van de voorzieningen en de accommodaties van deze voorzieningen.

HET MAKEN VAN VIER GEBIEDSUITWERKINGEN

De gemeente Ooststellingwerf gaat in de periode 2009-2011 samen met de woningbouwverenigingen intensieve gesprekken aan met de gezamenlijke Plaatselijke Belangen van de dorpen tussen De Tsjonger en De Lende met Oldeberkoop, Nijberkoop, Makkinga, Elsloo en Langedijke, van de dorpen tussen het Drents-Friese Wold en het Fochteloërveen met Appelscha, Ravenswoud en Fochteloo, van de kanaal- en wegdorpen Haulerwijk, Waskemeer, Haule en Donkerbroek en langs de Opsterlânske Kompanjonsfeart en de Frieslandroute (N381) met Donkerbroek en Appelscha en het Projectbureau N381. Wanneer er sprake is van samenvallende belangen zijn de Plaatselijke Belangen welkom om deel te nemen aan meerdere gebiedsuitwerkingen. Het doel van deze uitwerkingen en de gesprekken met de gecombineerde Plaatselijke Belangen is vierledig. Allereerst gaat het om het vaststellen van de gewenste woningbouw opgave en de doelgroepen waarvoor in de komende jaren gebouwd moet worden. Vervolgens moeten de locaties die voor herontwikkeling of voor uitbreiding in aanmerking komen in kaart worden gebracht. Verder gaat het om het actualiseren, op elkaar afstemmen en uiteindelijk samenvoegen van de verschillende dorpsvisies. Tenslotte gaat het om het in beeld brengen van de mogelijke ontwikkelingen rondom de nieuwe N381. De gesprekken moeten uiteindelijk leiden tot vier integrale gebiedsuitwerkingen. In deze gebiedsuitwerkingen staat het waarborgen van zowel een toekomstbestendige woningvoorraad als een stabiel pakket aan (gedeelde) voorzieningen centraal. Bij het samenstellen van de gebiedsuitwerkingen zal de gemeente Ooststellingwerf ook de betreffende buurgemeenten betrekken om te bezien of voorzieningen ook grensoverschrijdend gedeeld kunnen worden. Met de nadere uitwerkingen, zoals hierboven beschreven, zal de gemeente Ooststellingwerf het (geactualiseerde) woonplan operationeel maken en het accommodatiebeleid afstemmen op de toekomstige bevolkingssamenstelling. Het gaat in de uitwerkingen om het versneld aanpassen van de woningvoorraad aan de toekomstige vraag, om de onvermijdelijke samenvoegingen van de voorzieningen en om het benutten van de kansen van de nieuwe N381. De vier gebiedsuitwerkingen vormen de opmaat van het actualiseren van de bestemmingsplannen van de dorpen.

Uitvoeringsprogramma: Het opstellen van de vier gebiedsuitwerkingen is een van de vervolgstappen en nadere uitwerkingen van deze structuurvisie. De gemeente Ooststellingwerf start met de nadere uitwerkingen na de vaststelling door de Raad van de eerste dertien hoofdstukken van de Structuurvisie Ooststellingwerf 2010-2020-2030. Het opstellen van de vier gebiedsuitwerkingen en het actualiseren van de bestemmingsplannen van de dorpen is opgenomen in de Kaderbrief 2010-2013.

H9 VISIE OP HOOFDLIJNEN OOSTSTELLINGWERF

DE BUURTSCHAPPEN EN DE DORPEN VAN OOSTSTELLINGWERF

Ambities

- Ooststellingwerf bouwt tussen 2010 en 2020 veel minder woningen dan voorheen. Nieuwbouw wordt niet meer gelijkmatig over de dorpen verdeeld, maar voornamelijk ingezet voor herstructurering, strategische projecten en bijzondere doelgroepen.
- De bevolking van Ooststellingwerf verandert, krimpt, ontgroent, en vergrijsst. De dertien dorpen moeten nauwer samenwerken om de voorzieningen in stand te houden en te delen.
- De dorpen gaan niet definitief op slot. Waar mogelijk worden dorpsranden met woningbouw afgerond.
- Er moet ruimte blijven voor het exclusieve segment in de randen van de dorpen en in het buitengebied.

Opgaven

- Het verbeteren van de onderlinge bereikbaarheid tussen de buurtschappen en de dorpen.
- Het verbeteren van het openbaar vervoer van en naar de omliggende steden.
- Het verbeteren en uitbreiden van het netwerk van fietspaden tussen de buurtschappen en de dorpen.
- Het verbeteren van de verkeersveiligheid in de buurtschappen en de dorpen.
- Woningcorporaties hebben de taak om bijzondere doelgroepen te huisvesten.
- Het vervangen van verouderde woningbouwcomplexen door hoogwaardige en levensloopbestendige woningen.

Projecten

- Het maken van een gebiedsuitwerking van het gebied tussen De Tsjonger en De Lende in overleg met de gecombineerde Plaatselijke Belangen van Oldeberkoop, Nijeberkoop, Makkinga, Elsloo en Langedijke.
- Het maken van een gebiedsuitwerking van het gebied tussen het Drents-Friese Wold en het Fochteloërveen in overleg met de gecombineerde Plaatselijke Belangen van Appelscha, Ravenswoud en Fochteloo.
- Het maken van een gebiedsuitwerking van de kanaal- en wegdorpen tussen Haulerwijk en Oosterwolde in overleg met de gecombineerde Plaatselijke Belangen van Haulerwijk, Waskemeer, Haule en Donkerbroek.
- Het maken van een gebiedsuitwerking van het gebied langs de Opsterlânse Kompanjonsfeart en de Frieslandroute (N381) in overleg met de gecombineerde Plaatselijke Belangen van Donkerbroek en Appelscha.

H9 VISIE OP HOOFDLIJNEN OOSTSTELLINGWERF

KADER: DE ONVERMIJDELIJKE KRIMP

De demografische krimp en vergrijzing en ontgroening van de bevolking hebben nu en in de nabije toekomst steeds meer invloed op de samenstelling en het aantal huishoudens en daarmee op de ruimtelijke inrichting van de gemeente Ooststellingwerf. De verwachting is dat de komende vijftien jaar het aantal inwoners van de gemeente Ooststellingwerf met circa 2000 personen zal dalen. De afname van het aantal huishoudens, en dus de afname in de behoefte aan meer woningen, volgt hier enigszins vertraagd op, mede door de verdunning van de woningbezetting. Er wonen steeds minder mensen in een woning. Rond 2035 zal het aantal huishoudens waarschijnlijk stabiliseren. Het is nu van belang om tot een woningbestand te komen dat bij de toekomstige woonwensen past of daarop in kan spelen.

Volgens de prognose voor de ontwikkeling van het aantal huishoudens per gemeente tussen 2005 en 2025 zullen de beide Stellingwerven met 0% tot 5% en de gemeente Westerveld met 5% tot 10% krimp te maken krijgen. Krimp is een regionaal vraagstuk waar gemeenten in samenwerking op moeten reageren of anticiperen. Een overaanbod in de ene gemeente leidt tot extra leegstand in de andere gemeenten in de regio. Het matigen en aanpassen van nieuwbouw en het stimuleren van sloop en herstructureringen zijn middelen om de woningvoorraad te verkleinen en te veranderen. Regionale afstemming komt neer op het gezamenlijk maken en naleven van afspraken over de woningbouw, -sloop en herstructurering. Overheden doen er goed aan om op de krimp te anticiperen door de kwaliteit van de woningvoorraad te verhogen. Concurrentie tussen gemeenten op werkgelegenheid en inwoners kan leiden tot onrendabele ruimtelijke investeringen en onomkeerbare ruimtelijke ontwikkelingen.

Naast het aanpassen van de woningvoorraad aan woonbehoeften kan ook het verbeteren van de publieke ruimte, met investeringen in groen, ontmoetingsplekken, publieke gebouwen en een betere bereikbaarheid, de krimp in beperkte mate temperen. De woonomgeving is een belangrijke factor voor de woonlocatiekeuze. Bij huurwoningen en goedkope koopwoningen is de instandhouding van de leefbaarheid van belang. Leefbaarheidsproblemen in wijken met deze woningen liggen op de loer. Hoewel er geen grootschalige leegstand is, is er wel een duidelijke noodzaak tot herstructureren. De problematiek rond starters is met name een doorstromings- en kwaliteitsprobleem. Zij komen niet in de woningen terecht die ze willen. In Fryslân bestaat een grote, latente, vraag naar seniorenappartementen. Wanneer het juiste product op de juiste plaats wordt gereali-

seerd kan in deze behoefte voorzien worden en daarmee de doorstroming bevorderd worden. Ouderen blijven, tot en met de laatste fase van hun leven, graag in het eigen dorp wonen.

Jaarlijks vestigen zich zo'n 2500 nieuwkomers in de drie zuidelijke gemeenten van de provincie Fryslân. Het merendeel (42%) van de vestigers bestaat uit stellen zonder kinderen, gevolgd door gezinnen met kinderen (31%) en alleenstaanden (27%). De vestigers betrekken doorgaans een koopwoning en zijn voornamelijk afkomstig uit stedelijke gebieden. Onder hen bevinden zich veel forensen. In Ooststellingwerf is ook het aantal "inactieve vestigers" vrij groot met 36%. Opvallend is dat de woonomgeving het belangrijkste verhuismotief blijkt te zijn. De inactieve vestigers en het aanzienlijke aantal forensen over middellange en lange afstand geeft aan dat de Zuidrand een aantrekkelijk woonklimaat biedt. In de gemeente Ooststellingwerf zijn vooral bos en heide en het buitengebied veel genoemde kwaliteiten.

De 'Herijking Woonplan Ooststellingwerf 2000' uit februari 2006 geeft goede maatregelen aan om in te spelen op de beschreven demografische ontwikkelingen: "Strategisch gezien verdient een op doorstroming gericht beleid met een accent op seniorenwoningen hoge prioriteit. Hierbij worden woningen aan de voorraad toegevoegd in segmenten waar de grootste tekorten zijn en worden bestaande gezinswoningen (huur en koop) vrijgemaakt voor de vraag van starters en jonge doorstromers. Omdat bijsturing van woningbouwbeleid niet van vandaag op morgen is te realiseren, zal dit beleid (zeker op de korte termijn) geflankeerd moeten worden door een direct op de vraag gerichte productie van gezinskoopwoningen. Ook het feit dat een belangrijk deel van de ouderenvraag van met name de groep jonge ouderen van 55-70 jaar latent is pleit hiervoor. Op deze wijze wordt voorkomen dat potentiële doorstromers naar koopwoningen te lang moeten wachten en naar elders vertrekken. Hierbij speelt ook een rol dat het doorstromingsaanbod van koopwoningen kwalitatief niet volledig aansluit op de vraag. Er is vooral een tekort aan goedkope en dure koopwoningen." Inmiddels zijn er in Ooststellingwerf de nodige koopwoningen gepland en gerealiseerd. Het is aan te bevelen om nieuwe projecten met koopwoningen alleen te realiseren in sterk onderscheidende segmenten voor Ooststellingwerf en omgeving. In het Woonplan dat de gemeente Ooststellingwerf voor de periode na 2010 moet actualiseren, zal dit een nadrukkelijk aandachtspunt moeten zijn.

Bronnen

- Woningbehoefte Onderzoek Fryslân 2007-2016, gemeente Ooststellingwerf.
- Conceptnotitie Accommodatiebeleid, augustus 2008 op basis van CBS cijfers.
- Prognose woning en bevolkingbehoefte, Trendvarianten 2007, provincie Fryslân december 2007.
- Vestigers onderzoek van Arcadis, I&O Research, concept 23 oktober 2008.
- Regionale krimp en woningbouw, omgaan met een transitieopgave, december 2008, Planbureau voor de Leefomgeving.
- Krimp en Ruimte, Bevolkingsafname, ruimtelijke gevolgen en beleid, november 2006, Ruimtelijk Planbureau.
- Herijking Woonplan Ooststellingwerf 2000, Arcadis, februari 2006, gemeente Ooststellingwerf.

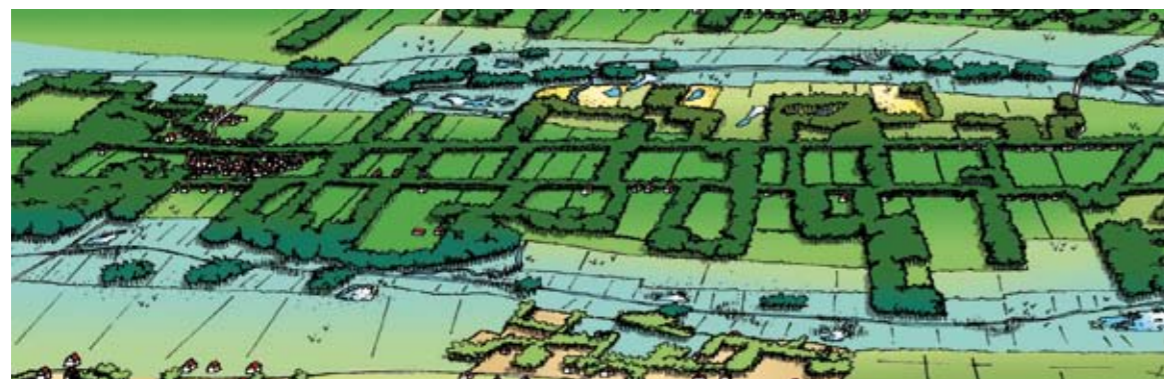

TUSSEN DE TSJONGER EN DE LENDE

De dorpen Oldeberkoop, Nijberkoop, Makkinga, Elsloo en Langedijke liggen in een fraai en rustiek landschap. De dynamiek in dit gebied is laag en dat moet vooral zo blijven. De oude dorpen Makkinga en Oldeberkoop zijn parels in het landschap. In Oldeberkoop en in Makkinga ligt de nadruk op het beter benutten van de historische gebouwen voor woningbouw, recreatie, middenstand of voorzieningen en op het behoud en versterking van het vrij complete pakket aan basisvoorzieningen. Het is passend dat in Oldeberkoop en Makkinga, als de oudere en grotere dorpen, op passende locaties woningen voor starters en senioren worden gerealiseerd. Oldeberkoop is, naast Appelscha en Noordwolde in de buurgemeente Weststellingwerf, een subcentrum voor de recreatie, met accent op het agrarische erfgoed. De inrichting van de openbare buitenruimte van Elsloo moet op gelijke hoogte komen met die van Makkinga en Oldeberkoop. Hierdoor zal het aanzien het Elsloo aanzienlijk verbeteren. Voor Elsloo, Nijberkoop en Langedijke is het van belang dat de verbindingen met Oldeberkoop, Makkinga en Oosterwolde worden verbeterd, zodat voorzieningen die elders liggen goed bereikbaar blijven. De dorpen Oldeberkoop, Nijberkoop, Makkinga, Elsloo en Langedijke hebben veel eigenschappen gemeen. Door het gezamenlijk benutten van cultuurhistorie, natuurwaarden, streekeigenheid en kleinschaligheid kunnen de buurtschappen en de dorpen vitaal en aantrekkelijk blijven voor toekomstige generaties. Hierbij past het versterken en verder uitbouwen van het recreatieve netwerk van fiets-, wandel- en ruitersporen en het verbeteren van de relatie tussen de dorpen met De Tsjonger en De Lende. Er liggen kansen bij het opnieuw benutten van het agrarisch historisch erfgoed en het gedoseerd toelaten van nieuwe functies in de landschappen en de buurtschappen met het behoud van stilte, ruste en ruimte. De omgeving van Nijberkoop leent zich voor wonen in nieuwe buurtschappen. Nieuwe buurtschappen ontstaan doordat in gebouwen met een voormalige agrarische functie meerdere wooneenheden worden gebouwd. Per boerenerf gaat het in eerste instantie om maximaal twee wooneenheden, conform het geldende bestemmingsplan. In sommige gevallen en voor bijzondere functies, bijvoorbeeld voor een zorgboerderij of woningen voor ouderen en starters, kan het mogelijk zijn om hier enkele extra wooneenheden te realiseren.

LANDINRICHTINGSPROJECT OOSTERWOLDE-ELSLOO-APPELSCHA

In 2008 is de uitvoering gestart van de tweede fase van het landinrichtingsproject Oosterwolde-Elsloo-Appelscha. Hierbij gaat het om de inrichting van nieuwe natuurgebieden rond het Kannedemeer en de Schaopedobbe, vrijwillige kavelruil om de landbouwstructuur te verbeteren en de aanleg van voorzieningen bij het Kannedemeer en een fietspad langs de Kloosterweg. De uitvoering van die werkzaamheden loopt tot 2011. Door een vrijwillige ruiling van gronden kan de verkaveling worden verbeterd en kunnen bovendien gronden worden vrijgemaakt voor de inrichting van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Met name rond het Kannedemeer verandert agrarische grond in natuur. De grondverwerving is afgerond.

Uitvoeringsprogramma: De uitvoering van het landinrichtingsproject tussen Oosterwolde, Elsloo en Appelscha is inmiddels gestart. De realisatie van deze projecten beslaat de periode 2008-2010. De plannen zijn gemaakt door de landinrichtingscommissie Oosterwolde, Elsloo en Appelscha, een samenwerking tussen de Dienst Landelijk Gebied van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, de Provincie Fryslân en de gemeente Ooststellingwerf. De planologische procedures zijn nog niet afgerond. De financiering van dit project is al wel door de betrokken partijen onderling afgehandeld en gegarandeerd.

LANDINRICHTINGSPROJECT BEEKDAL DE LENDE

In 2009 start de uitvoering van de tweede fase van het landinrichtingsproject Beekdal De Lende. Een belangrijk onderdeel van dit landinrichtingsproject is het herstellen van de meander in de De Lende in het natuurreservaat Lendevallei. Daarnaast wordt voorgesteld om in de gemeente Weststellingwerf de polder Scheltinga en omgeving zo'n 48 hectare in te richten als natuurgebied. In 2006 heeft de provincie Fryslân het raamplan Beekdal De Lende vastgesteld. Hierin wordt een doorkijk gegeven naar de toekomstige inrichting van het beekdal van de De Lende. Het belangrijkste doel van het raamplan is het verbeteren van de kwaliteit van wonen en werken. De geplande maatregelen zijn gericht op de inrichting van de landbouw, natuur, water, recreatie en landschap. De gemeente Weststellingwerf is trekker van dit landinrichtingsproject.

Uitvoeringsprogramma: De realisatie van de tweede module van het landinrichtingsproject Beekdal De Lende beslaat de periode 2009-2012. De plannen zijn gemaakt door de landinrichtingscommissie Beekdal De Lende, een samenwerking tussen de Dienst Landelijk Gebied van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, de Provincie Fryslân en de gemeenten Ooststellingwerf en Weststellingwerf. De planologische procedures zijn nog niet afgerond. De financiering van dit project is al wel door de betrokken partijen onderling afgehandeld en gegarandeerd.

HERONTWIKKELEN OMGEVING HAVEN IN OLDEBERKOOP

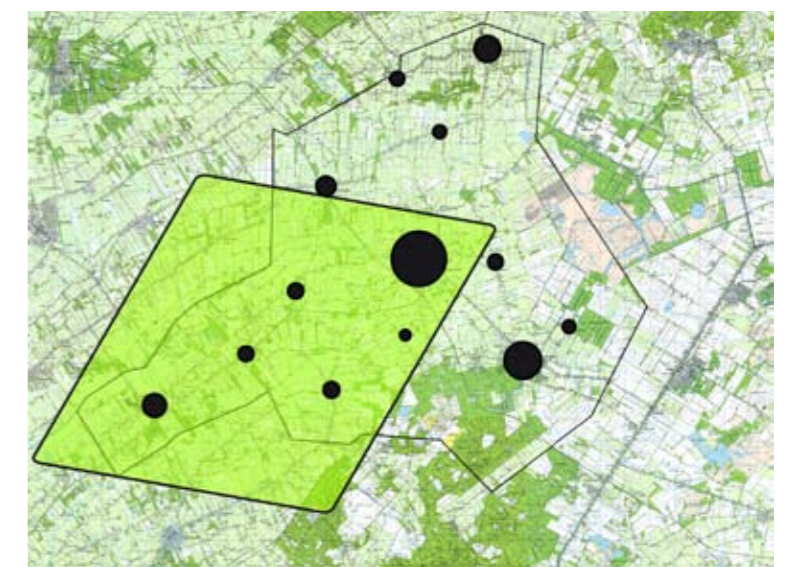
Het agrarisch industriële complex aan de haven van Oldeberkoop herinnert aan het rijke verleden van een van de oudste nederzettingen in Zuidoost Fryslân. De huidige omgeving, het huidige gebruik en de beperkte toegankelijkheid geven dit beeldbepalende complex een naargeestig aanzicht. Door op en rondom dit complex nieuwe ontwikkelingen toe te staan in de vorm van wonen aan het water of recreatie kan dit deel van Oldeberkoop in de toekomst veel betere uitstraling krijgen. Vooralsnog is dit een project voor de periode na 2020.

Uitvoeringsprogramma: Het herontwikkelen van de omgeving haven in Oldeberkoop is, voor zover nu kan worden overzien, een ambitie voor de periode 2020-2030. Mogelijk zullen de voorbereidingen hiervan de periode 2010-2020 een aanvang nemen. In dat geval worden de nadere uitwerkingen en de uitvoeringsaspecten meegenomen in de reguliere herziening van de Structuurvisie. Voor het geval dat andere overheden, marktpartijen of particulieren het initiatief nemen om in de periode 2010-2020 een van deze ambities nader uit te werken, dan zal de gemeente Ooststellingwerf overwegen om aan deze initiatieven medewerking te verlenen.

GBIEDSUITWERKING TUSSEN DE TSJONGER EN DE LENDE

Het maken van een gebiedsuitwerking voor het gebied tussen De Tsjonger en De Lende gebeurt in nauw overleg met de Plaatselijke Belangen van Oldeberkoop, Makkinga, Nijberkoop, Elsloo en Langedijke. Bij het maken van deze gebiedsuitwerking staat het waarborgen van zowel een toekomstbestendige woningvoorraad als een stabiel pakket aan (gedeelde) dorpsvoorzieningen en accommodaties centraal. Verder komen per deelgebied de eventuele transformatieopgaven en uitbreidingsmogelijkheden aan de orde en worden aanzetten gegeven voor gebiedsspecifieke en grensoverschrijdende opgaven en projecten.

Uitvoeringsprogramma: De gebiedsuitwerking voor het gebied tussen De Tsjonger en De Lende is een van de vervolgstappen en nadere uitwerkingen van deze structuurvisie. De gemeente Ooststellingwerf start met de nadere uitwerkingen na de vaststelling door de Raad van de eerste dertien hoofdstukken van de Structuurvisie Ooststellingwerf 2010-2020-2030 in het najaar van 2009. Deze nadere uitwerkingen zijn opgenomen in de Kaderbrief 2010-2013.

H9 VISIE OP HOOFDLIJNEN OOSTSTELLINGWERF

TUSSEN DE TSJONGER EN DE LENDE

Ambities

- In de oudere en grotere dorpen Oldeberkoop en Makkinga worden op passende locaties woningen voor starters en senioren gerealiseerd.
- Oldeberkoop is naast Appelscha een van de recreatiekernen van Zuidoost-Friesland, met accent op agrarisch erfgoed.

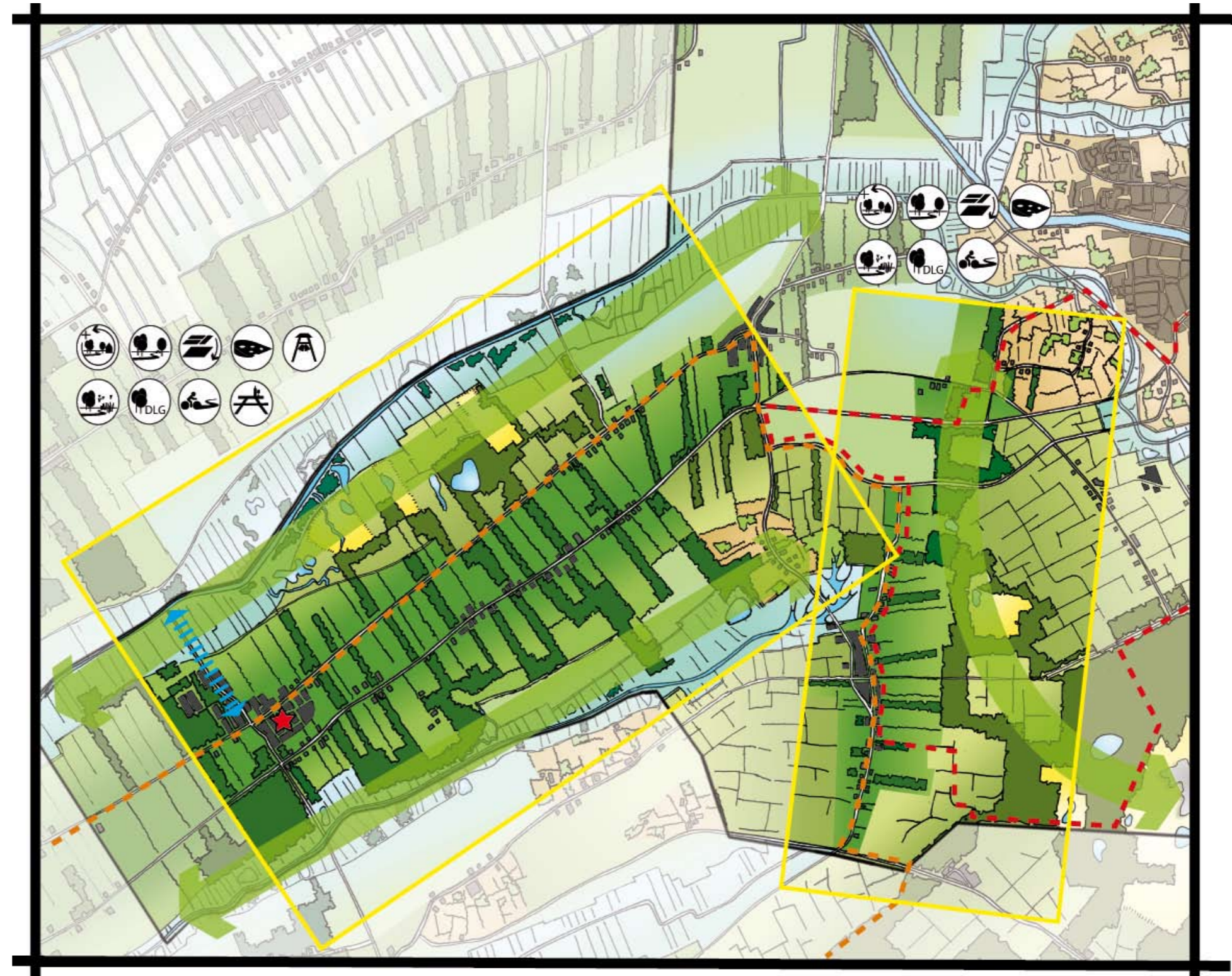
Opgaven

- In Oldeberkoop en Makkinga zet de gemeente Ooststellingwerf in op het behoud en het versterken van het vrij complete pakket aan basisvoorzieningen waarvan ook de inwoners van Nijeberkoop en Elsloo gebruik kunnen maken.
- Het verbeteren en uitbreiden van het netwerk van fietspaden tussen de buurtschappen en de dorpen.
- Het verbeteren van de relatie van de dorpen met De Tsjonger en De Lende.
- Het herinrichten openbare ruimte in Elsloo.

Projecten

- Uitvoeren landinrichtingsproject tussen Oosterwolde, Elsloo en Appelscha.
- Uitvoeren landinrichtingsproject Beekdal De Lende.
- Het maken van een gebiedsuitwerking voor het gebied tussen De Tsjonger en De Lende in overleg met de Plaatselijke Belangen van Oldeberkoop, Makkinga, Nijeberkoop, Elsloo en Langedijke.
- Herontwikkelen omgeving haven in Oldeberkoop.

PLANKAART DE LANDSCHAPPEN DEELGEBIED TUSSEN DE TSJONGER EN DE LENDE

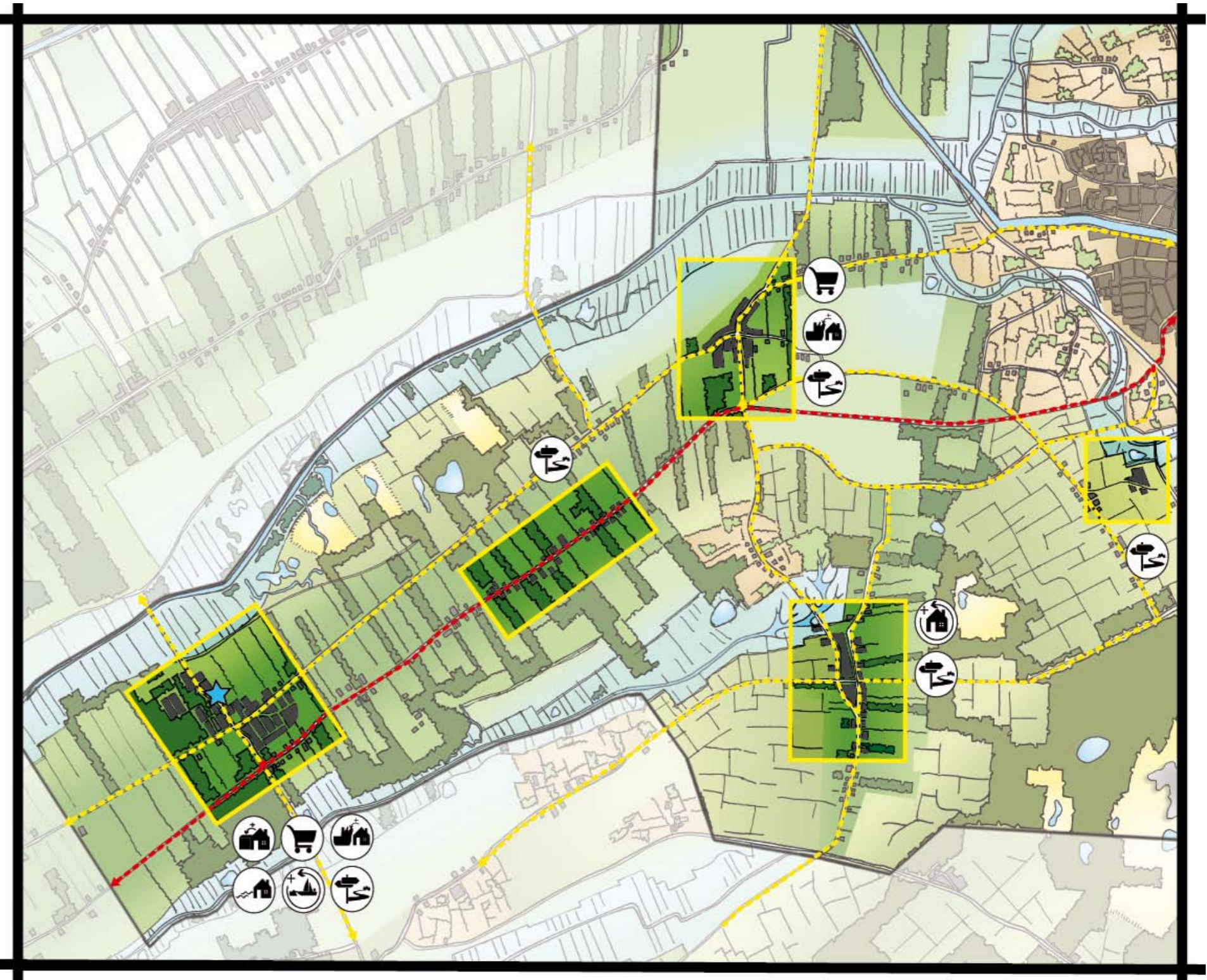

H9 VISIE OP HOOFDLIJNEN OOSTSTELLINGWERF

PLANKAART DE BUURTSCHAPPEN EN DORPEN DEELGEBIED TUSSEN DE TSJONGER EN DE LENDE

-   Versterken relatie dorpen, buurtschappen en landschappen
- Inzetten op kernkwaliteiten rust en ruimte
- Kavelruil ter verbetering landbouwstructuur
- Nieuwe functies naast landbouw
- Inrichten nieuwe natuurgebieden
-   DLG Landinrichtingsproject Oosterwolde-Elsloo-Appelscha
-   DLG Landinrichtingsproject Beekdal De Lende
-   Uitbreiden en verbeteren kwaliteit toeristische infrastructuur
- Oldeberkoop als subcentrum recreatie
- Uitbreiden en verbeteren kwaliteit toeristische infrastructuur
-   Saneren en verbeteren kwaliteit recreatievoorzieningen

- Strategisch inzetten woningbouw
- Opknappen woningen of vervangen door nieuwbouw
- Wonen aan het water
- Verbeteren kwaliteit woonomgeving
- Herontwikkeling havengebied (na 2020) ★
- Behoud en versterking van het pakket aan basisvoorzieningen
- Verbeteren bereikbaarheid dorpen →
- Behouden goede ontsluiting via N351 →

TWEDE RONDE DORPSVISITES EN OVERLEG PLAATSELIJK BELANGEN

In de tweede ronde van vier dorpsvisites is de voortgang van de structuurvisie voorgelegd aan de inwoners van Ooststellingwerf. Eén van deze bijkomsten heeft plaats gevonden in het dorps huis in Makkinga op 23 februari 2009 en was bedoeld voor de dorpen Makkinga, Oldeberkoop, Nijeberkoop, Elsloo en Langedijke. De meeste van de ongeveer 30 aanwezigen kwamen uit Makkinga. Meer dan de helft had al een eerdere dorpsvisite bijgewoond. De dorpsvisite was een interactief proces met stemkastjes waarbij de aanwezigen al tijdens de presentatie om hun mening werd gevraagd. Na de presentatie zijn de aanwezigen in kleine groepjes gaan discussiëren over de structuurvisie. Er is ook een bijeenkomst geweest met de Plaatselijke Belangen van Makkinga, Oldeberkoop, Nijeberkoop, Elsloo en Langedijke over de voortgang van de structuurvisie. Hier volgt een kort verslag van deze bijeenkomsten.

TWEDE RONDE DORPSVISITES

Uit één van de eerste vragen die tijdens de presentatie werd gesteld bleek dat de meeste aanwezigen lid zijn van het plaatselijk belang. De drie onderwerpen die men het belangrijkste vindt voor de toekomst van Ooststellingwerf zijn woningbouw, voorzieningen en duurzame ontwikkeling. Voor wat betreft de ambities en opgaven die uit de structuurvisie naar voren komen vindt men de opgaven voor de korte termijn het belangrijkste. Hierbij vindt men dat er vooral ingezet moet worden op duurzame energie, landbouw, recreatie en duurzaam ondernemen. Bij het uitwerken van de opgaven is men van mening dat de gemeente nog meer de samenwerking kan zoeken met burgers, Plaatselijke Belangen en maatschappelijke organisaties. Voor de buurtschappen en de dorpen komt nadrukkelijk naar voren dat de komende jaren ingezet moet worden op de onderlinge bereikbaarheid. Hierbij moet ook het openbaar vervoer van en naar de omliggende steden verbeterd worden. De aanwezigen zijn ook van mening dat nieuwbouw voornamelijk op strategische locaties, voor bijzondere doelgroepen en via herstructurering plaats moet vinden. De dorpen zullen nauwer met elkaar moeten samenwerken om voorzieningen in stand te houden. Het is gewenst dat wonen in het exclusieve segment aan de randen van de dorpen en in het buitengebied plaatsvindt. Voor de grotere dorpen Oldeberkoop en Makkinga moet er gezocht worden naar passende locaties voor starters- en seniorenwoningen. Ook kunnen in deze dorpen de historische gebouwen beter benut worden, bijvoorbeeld voor woningbouw, recreatie of voorzieningen. Voor deze dorpen moet de gemeente Ooststellingwerf inzetten op behoud en versterking van het vrij complete pakket aan basisvoorzieningen, waarvan ook de inwoners van Nijeberkoop, Elsloo en wellicht Langedijke gebruik maken. De toelichting van deze avond op de structuurvisie heeft bij de overgrote meerderheid van de aanwezigen geleid tot nieuwe inzichten.

Na het gezamenlijke gedeelte zijn de aanwezigen uiteen gegaan in drie groepen. Hier is onder leiding van raadsleden verder gesproken over de inhoud van de structuurvisie. Van alle tafels kwam er een positief geluid. Men is het over het algemeen eens met de gepresenteerde ambities en opgaven. Aan de gesprekstafels zijn voornamelijk verhelderende discussies gevoerd over de uitvoer van de ambities en opgaven. Het nut van het Fochteloërveen als 21e Nationaal Park wordt niet volledig erkend. Het heeft voor- en nadelen. Het maakt Appelscha weer belangrijker en zorgt ervoor dat er geld beschikbaar komt, maar het zorgt ook voor meer regels en beperkingen voor de landbouw. Voor de landschappen van Ooststellingwerf ziet men een combinatie tussen landbouw, recreatie, natuur en zorg wel zitten. Met nieuwe initiatieven voor leegstaande agrarische bebouwing zal ruimhartig omgegaan moeten worden. Hierdoor kan het buitengebied groener worden. Voor de dorpen en de buurtschappen is men hoofdzakelijk bezorgd over de aanstaande bevolkingskrimp. Om goed te kunnen anticiperen op de krimp wordt het idee geopperd voor een woningmarkt onderzoek. Waar de mensen zich vooral zorgen over maken is de woningbouw en de voorzieningen. Men is erg bang voor het verlies van voorzieningen door de krimp. Hierdoor wil men graag starterswoningen en

seniorenwoningen bouwen bij de grotere kernen Oldeberkoop en Makkinga. Op deze wijze blijft het inwonertal op peil en blijven de voorzieningen behouden. Om de voorzieningen in stand te houden moet ook het openbaar vervoer verbeteren. Ten slotte kwam de opmerking naar voren dat het belangrijk is om enthousiast te zijn en te blijven bij de opgaven. Als er in 2020 of 2030 alleen al de helft van alle projecten gerealiseerd is, dan is er al een hoop winst behaald.

GESPREK GECOMBINEERDE PLAATSELIJKE BELANGEN

De Plaatselijke Belangen hebben door middel van dorpsplannen invloed gehad op de structuurvisie. In de tweede ronde van de dorpsvisites hebben er gecombineerde gesprekken met de Plaatselijke Belangen plaats gevonden. Voor het gebied "Tussen De Tsjonger en De Lende" is er gesproken met de Plaatselijke Belangen van Oldeberkoop, Nijeberkoop, Elsloo, Langedijke en Makkinga. Enkele hoofdthema's waarover gesproken is in deze bijeenkomst zijn woningbouw en krimp. Voor de woningbouw ziet men kansen in levensloopbestendig wonen. Op deze manier kan er meer ruimte geboden worden aan starters en aan de vergrijzing. Voor starters zijn er nu te weinig woningen. Alle woningen die vrij komen vallen in het dure segment. Bij de vrijkomende agrarische bebouwing in het buitengebied is het wenselijk dat er mogelijkheden zijn voor kleinschalige activiteiten. Deze vrijheid moet ook geboden worden. Grotere activiteiten als een nieuw bedrijventerrein zijn echter minder gewenst in het buitengebied. Voor de krimp ziet men twee mogelijkheden, of de krimp wordt geaccepteerd en hier wordt vervolgens de strategie op bepaald, of er komt geen krimp doordat gemeente Ooststellingwerf weet in te spelen op het gegeven dat het een mooie centraal gelegen gemeente is. De Plaatselijke Belangen staan niet afwijzend tegenover dynamiek en ingrijpende veranderingen. Men beseft dat veranderingen noodzakelijk zijn om belangrijke waarden, zoals leefbaarheid en werkgelegenheid, te behouden. Over het algemeen vindt men de communicatie over de structuurvisie goed. Alleen had het Plaatselijke Belang van Nijeberkoop liever nog eerder in het proces overleg met de gemeente over de structuurvisie willen hebben.

TUSSEN HET DRENTS-FRIESE WOLD EN HET FOCHTELOËRVEEN

In de landschappen en in de dorpen tussen het Drents-Friese Wold en het Fochteloërveen ligt er een belangrijke opgave in het saneren en het kwalitatief verbeteren van de recreatievoorzieningen. Appelscha, een van de recreatieve centra van Noord-Nederland, is verouderd en het recreatieve Appelscha en met name de Boerestreek in Appelscha, moet dringend gesaneerd worden. Dit hangt nauw samen met het verbeteren van de recreatieve infrastructuur en de bereikbaarheid van Appelscha. De visie op hoofdlijnen voor het recreatieve Appelscha, de nadere uitwerking en het structuurbeeld voor de Boerestreek zijn uitgebreid beschreven en toegelicht in hoofdstuk 10 van deze structuurvisie. In Appelscha is meer aan de hand, zo biedt een concentratie van winkels nieuwe kansen aan een compact, compleet en comfortabel winkelcentrum en moet een Masterplan voor beide zijden van de Opsterlânse Kompanjonsfeart voorwaarden scheppen voor een evenwichtige en passende ontwikkeling van de vrijkomende percelen. Fochteloo en Ravenswoud kunnen, met behoud van stilte, ruste en ruimte, profiteren van de recreatieve ontwikkelingen rondom Appelscha. Dit kan bijvoorbeeld door het verbeteren van recreatieve netwerken, het herstellen van de waterverbinding tussen Appelscha en Ravenswoud en door het ontwikkelen van kleinschalige particuliere initiatieven, zoals het verkopen van veldboeketten en tweedehands boeken aan huis en het opzetten van een kanoroute door de wijken van Ravenswoud. Verder biedt de reconstructie van landschappen in de zuidrand van het Fochteloërveen mogelijkheden voor nieuwe recreatieve ontwikkelingen. De omgeving van Fochteloo leent zich voor wonen in nieuwe buurtschappen. Nieuwe buurtschappen ontstaan doordat in gebouwen met een voormalige agrarische functie meerdere wooneenheden worden gebouwd. Per boerenerf gaat het in eerste instantie om maximaal twee wooneenheden, conform het geldende bestemmingsplan. In sommige gevallen en voor bijzondere functies, bijvoorbeeld voor een zorgboerderij of woningen voor ouderen en starters, kan het mogelijk zijn om hier enkele extra wooneenheden te realiseren.

BESTUURSOVEREENKOMST ONTWIKKELAGENDA APPELSCHA EN OMSTREKEN

Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, de provincie Fryslân, de gemeente Ooststellingwerf, Staatsbosbeheer en het Nationaal Park Drents-Friese Wold hebben in oktober 2008 de Bestuursovereenkomst Ontwikkelagenda Appelscha en omgeving ondertekend. De bestuursovereenkomst, waarin elf maatregelen voor recreatie en natuur zijn opgenomen, biedt Appelscha de ruimte om, in het verlengde van de Marketingvisie, van Appelscha en de Boerestreek de noordelijke Poort van het Nationaal Park Drents-Friese Wold te maken. De elf maatregelen zijn beknopt beschreven in hoofdstuk 10 Recreatievisie Appelscha van deze structuurvisie.

Uitvoeringsprogramma: De uitvoeringsaspecten van de Bestuursovereenkomst Ontwikkelagenda Appelscha en omgeving zijn vastgelegd in de bestuursovereenkomst die het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, de provincie Fryslân, de gemeente Ooststellingwerf, Staatsbosbeheer en het Nationaal Park Drents-Friese Wold in oktober 2008 hebben ondertekend. De realisatie start in 2008 en eindigt in 2013. De kosten die met de voorbereiding en uitvoering van de Bestuursovereenkomst Ontwikkelagenda Appelscha en omgeving zijn gemoeid en die voor rekening komen van de gemeente Ooststellingwerf zijn opgenomen in de Programmabegroting 2009-2012.

RECREATIE VISIE APPELSCHA EN DE BOERESTREEK

Appelscha is een van de recreatieve centra van Noord-Nederland. Een deel van de recreatieve voorzieningen is verouderd en het recreatieve Appelscha en met name de Boerestreek, het recreatieve centrum van Appelscha, is toe aan vernieuwing. De recreatieve visie Appelscha beschrijft de toekomst van het recreatieve Appelscha en omgeving en beschrijft de functionele en ruimtelijke kaders voor de herontwikkeling van de Boerestreek in Appelscha. De recreatieve visie ligt in het verlengde van de Bestuursovereenkomst Ontwikkelagenda Appelscha en omgeving. De visie op hoofdlijnen voor het recreatieve Appelscha, de nadere uitwerking, het structuurbeeld en de uitvoeringsparagraaf voor de Boerestreek zijn beschreven en toegelicht in hoofdstuk 10 Recreatievisie Appelscha van deze structuurvisie.

LANDINRICHTINGSPROJECT FOCHTERLOËRVEEN

Het landinrichtingsproject Fochterloërveen is in 2009 gestart en betreft werkzaamheden op het gebied van natuur, recreatie, waterbeheersing, cultuurhistorie en landbouw. Het Compagnonsveld wordt ingericht als natuurgebied en vormt een buffer voor het hoogveen. Verder wordt de cultuurhistorie van de Compagnonsbossen en de polder van Ravenswoud hersteld en beleefbaar gemaakt. Zo worden de wijkenpatronen weer herkenbaar gemaakt, de wandelmogelijkheden verruimd, het fietspadennetwerk verbeterd en op- en overstapplaatsen voor kano's aangelegd. De werkzaamheden worden in 2011 afgerond.

Uitvoeringsprogramma: De uitvoering van het landinrichtingsproject Fochteloërveen is inmiddels gestart. De realisatie van deze projecten beslaat de periode 2009-2011. De plannen zijn gemaakt door de landinrichtingscommissie Fochteloërveen, een samenwerking tussen de Dienst Landelijk Gebied van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, de Provincie Fryslân en de gemeente Ooststellingwerf. De planologische procedures zijn al wel afgerond. De financiering van dit project is al wel door de betrokken partijen onderling afgehandeld en gegarandeerd.

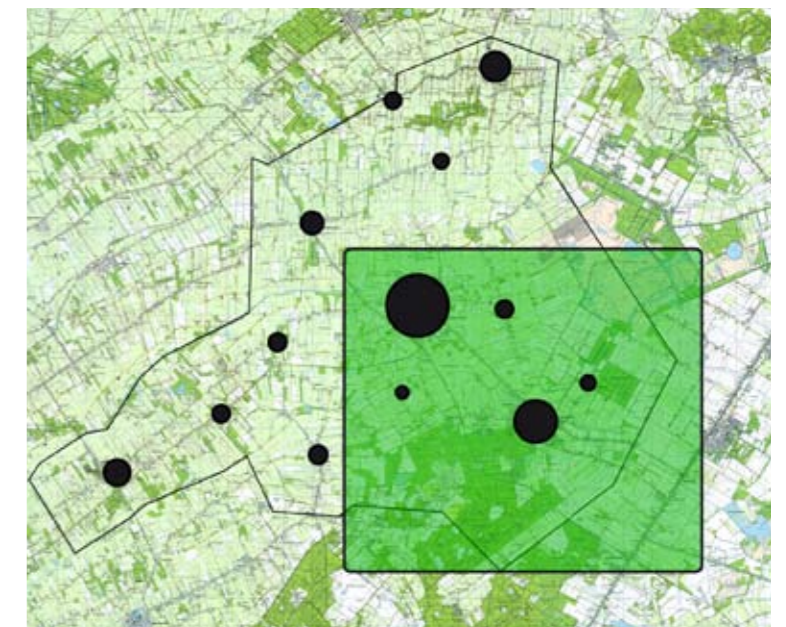
GEBIEDSUITWERKING TUSSEN HET DRENTS-FRIESE WOLD EN HET FOCHTELOËRVEEN

Het maken van een gebiedsuitwerking voor het gebied tussen Drents-Friese Wold en het Fochteloërveen gebeurt in nauw overleg met de Plaatselijke Belangen van Appelscha, Ravenswoud en Fochteloo. Bij het maken van deze gebiedsuitwerking staat het waarborgen van zowel een toekomstbestendige woningvoorraad als een stabiel pakket aan (gedeelde) dorpsvoorzieningen en accommodaties centraal. Verder komen per deelgebied de eventuele transformatieopgaven en uitbreidingsmogelijkheden aan de orde en worden aanzetten gegeven voor gebiedsspecifieke en grensoverschrijdende opgaven en projecten.

Uitvoeringsprogramma: De gebiedsuitwerking voor het gebied tussen Drents-Friese Wold en het Fochteloërveen is een van de vervolgstappen en nadere uitwerkingen van deze structuurvisie. De gemeente Ooststellingwerf start met de nadere uitwerkingen na de vaststelling door de Raad van de eerste dertien hoofdstukken van de Structuurvisie Ooststellingwerf 2010-2020-2030. Dit is opgenomen in de Kaderbrief 2010-2013.

CENTRUM APPELSCHA EN HERINRICHTING VAART ZUIDZIJDE
In 2009 wordt gestart met de bouw van een nieuw winkelcentrum met daarboven woningen aan de Vaart Zuidzijde. De winkels en woningen komen te liggen aan een nieuw aan te leggen plein. Boven de winkels komen 17 appartementen, die geschikt zullen zijn voor bewoners met een zorgvraag. Naast het winkelcentrum zijn al 11 appartementen gebouwd en er worden later aan het toekomstig plein nog 9 appartementen gebouwd. Tegelijk met de aanleg van het plein richt de gemeente Ooststellingwerf een gedeelte van de Vaart Zuidzijde opnieuw in. Het gedeelte van deze weg, tussen de kruising met de Van Emstweg en net voorbij het winkelcentrum, wordt als één verblijfsgebied ingericht. Daarnaast wordt de oever van de Opsterlânse Kompanjonsfeart ook hersteld. Zitjes, een watertrap en nieuwe laanbomen zullen gaan bijdragen tot een aantrekkelijke verblijfsruimte. Het is de bedoeling dat overige gedeeltes van de Vaart Zuidzijde op termijn ook opnieuw wordt ingericht, in dezelfde uitvoering en materiaalgebruik.

Uitvoeringsprogramma: De bouw van het winkelcentrum en de herinrichting van de Vaart Zuidzijde in Appelscha start in 2009. De planologische procedures zijn inmiddels afgerond en de financiering van dit project is door de betrokken partijen onderling afgehandeld en gegarandeerd. De voorbereiding en uitvoering van het centrum van Appelscha en de herinrichting van de Vaart Zuidzijde tussen de Van Emstweg en het nieuwe winkelcentrum is opgenomen in de Programmabegroting 2009-2012. De herinrichting van de overige delen van de Vaart Zuidzijde zijn opgenomen in de Kaderbrief 2010-2013

H9 VISIE OP HOOFDLIJNEN OOSTSTELLINGWERF

HERINRICHTING RAVENSWOUD

In 2010 start de gemeente Ooststellingwerf met de herinrichting van Ravenswoud. Deze herinrichting is mede gebaseerd op het streefbeeld uit het dorpsplan van Ravenswoud, dat in nauwe samenwerking met Natuurmonumenten is opgesteld. Met de herinrichting van Ravenswoud worden verschillende doelen bereikt. Het vervangen van de riolering en het vervangen van het asfalt door klinkerverharding wordt gecombineerd met het terugbrengen en weer zichtbaar en erfahrbaar maken van het water als cultuurhistorisch element in het dorp. De herinrichting van Ravenswoud hangt nauw samen met het landinrichtingsproject Fochterloërveen.

Uitvoeringsprogramma: De voorbereiding van de herinrichting van Ravenswoud is nu in volle gang. De kosten die met de voorbereiding en uitvoering van de herinrichting van Ravenswoud zijn gemoed en die voor rekening komen van de gemeente Ooststellingwerf zijn opgenomen in de Kaderbrief 2010-2013.

TUSSEN HET DRENTS-FRIESE WOLD EN HET FOCHTLOËRVEEN

Ambities

- Appelscha moet aangenamer, actiever en avontuurlijker worden. Dit betekent dat de Boerestreek op de schop moet. De inrichting moet groener, dorpsier en aantrekkelijker. Boerestreek wordt weer een Drentse brink.
- Het opknappen van de Boerestreek gaat samen op met het opknappen van de directe omgeving van de Opsterlânse Kompanjonsfeart.

Opgaven

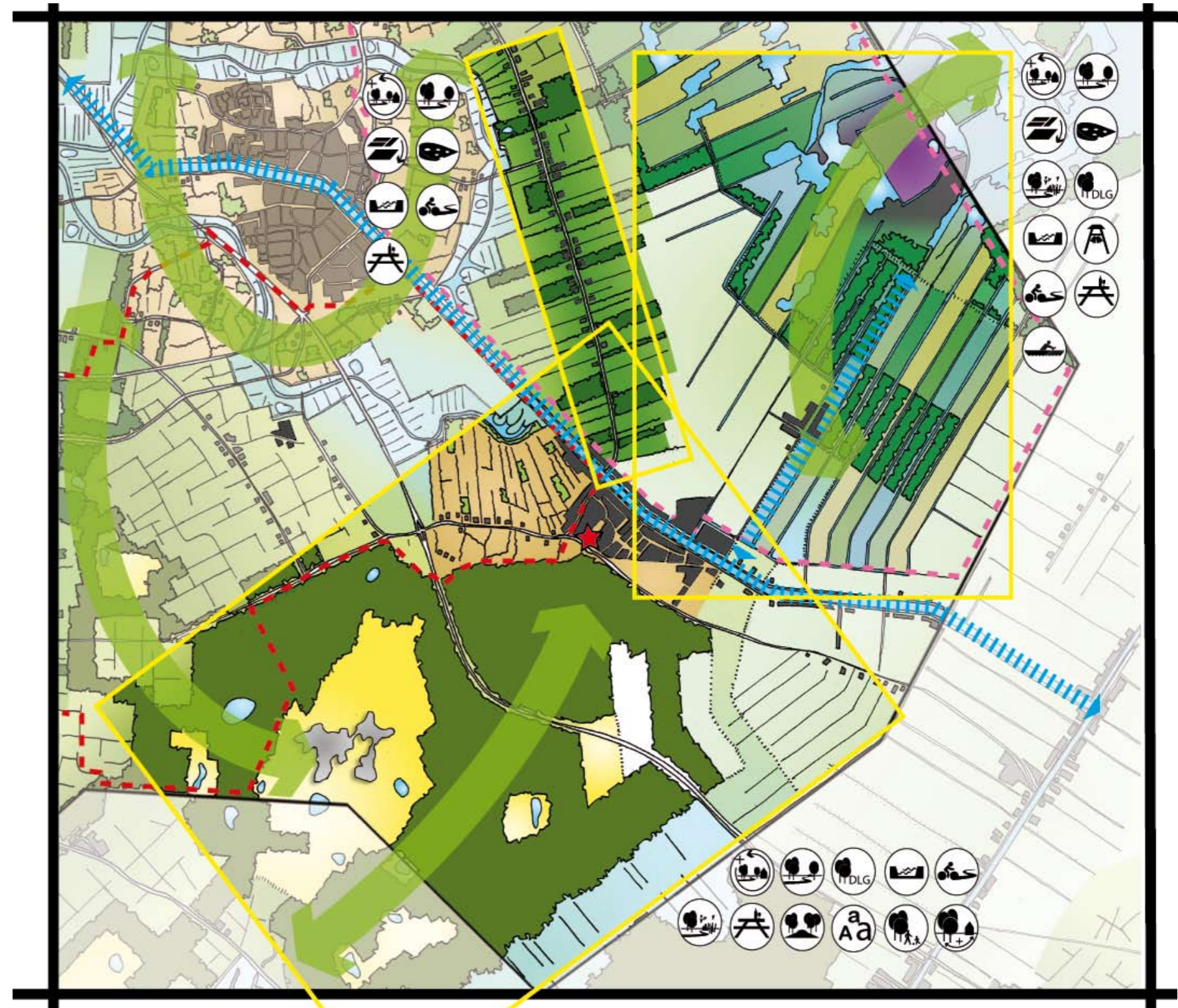
- Relatie van de Boerestreek met het bos versterken. Gelet op de hoogteverschillen is het een kans om een speelbos te ontwikkelen op de grens van de Boerestreek en het Drents-Friese Wold.
- Appelscha en de Boerestreek moeten beter aansluiten op natuurrecreatie.
- Het versterken van de relatie van de Boerestreek met de paden en open plekken in het bos.

Projecten

- Uitvoeren Bestuursvereenkomst Ontwikkelagenda Appelscha en omstreken.
- Uitvoeren recreatievisie Appelscha en de Boerestreek.
- Uitvoeren herinrichting winkelcentrum en de Vaart Zuidzijde in Appelscha.
- Uitvoeren landinrichtingsproject Fochteloërveen.
- Uitvoeren herinrichting Ravenswoud.
- Het maken van een gebiedsuitwerking voor het gebied tussen het Drents-Friese Wold en het Fochteloërveen in overleg met de Plaatselijke Belangen van Appelscha, Ravenswoud en Fochteloo.

PLANKAART DE LANDSCHAPPEN

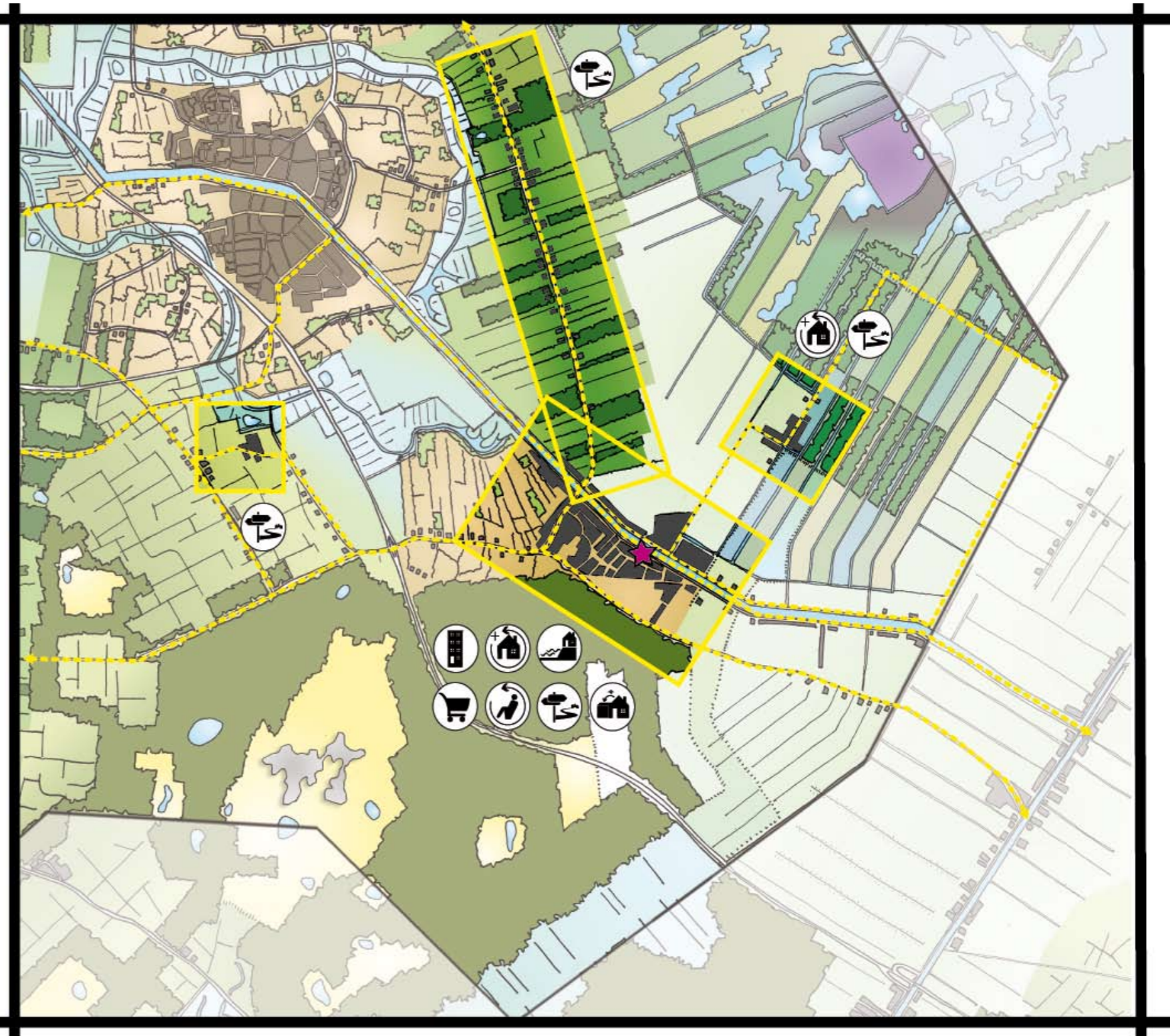
DEELGEBIED TUSSEN HET DRENTS-FRIESE WOLD EN HET FOCHTELOËRVEEN

H9 VISIE OP HOOFDLIJNEN OOSTSTELLINGWERF

PLANKAART DE BUURTSCHAPPEN EN DORPEN DEELGEBIED TUSSEN HET DRENTS-FRIESE WOLD EN HET FOCHTELOËRVEEN

-   Versterken relatie dorpen, buurtschappen en landschappen
 - Inzetten op kernkwaliteiten rust en ruimte
 - Kavelruil ter verbetering landbouwstructuur
 - Nieuwe functies naast landbouw
 - Inrichten nieuwe natuurgebieden als buffer voor hoogveen en landbouw
 -   DLG Landinrichtingsproject Beekdal De Lende
 -   DLG Landinrichtingsproject Oosterwolde-Elsloo-Appelscha
 -   Opknappen wijken en vaarten
 - Herstellen en beleefbaar maken cultuurhistorie
 - Uitbreiden en verbeteren kwaliteit toeristische infrastructuur
 -   Saneren en verbeteren kwaliteit recreatievoorzieningen
 - Aanleg kanoroute en overstapplaatsen
 - Noordelijk poort tot Nationaal Park
 - De drie A's: aangenamer, actiever en avontuurlijker
 - Ontwikkelen speelbos
 - Versterken relatie Boerestreek met bos
-
- Afronden realisatie woningbouwprojecten
 - Opknappen woningen of vernieuwen door nieuwbouw
 - Verbeteren kwaliteit woonomgeving
 - Herinrichten Opsterlânske Kompanjonsfeart
 - Herontwikkeling winkelcentrum/concentreren winkels
 - Verblijfsgebied inrichten
 - Verbeteren bereikbaarheid dorpen

H9 VISIE OP HOOFDLIJNEN OOSTSTELLINGWERF

TWEDE RONDE DORPSVISITES EN OVERLEG PLAATSELIJK BELANGEN

In de tweede ronde van vier dorpsvisites is de voortgang van de structuurvisie voorgelegd aan de inwoners van Ooststellingwerf. Eén van deze bijeenkomsten heeft plaats gevonden in de Hanenburcht in Appelscha op 9 maart 2009 en was bedoeld voor de dorpen Appelscha, Ravenswoud en Fochteloo. Er waren ongeveer 150 mensen aanwezig. De bijeenkomst was ingedeeld in twee delen. Eerst is voor de gehele groep een presentatie gegeven over de structuurvisie en de recreatieve visie rondom Appelscha en de Boerestreek. Na de presentatie zijn de aanwezigen in kleine groepjes uiteen gegaan om te discussiëren over de structuurvisie. Verder is er een bijeenkomst geweest met de Plaatselijke Belangen van Appelscha, Ravenswoud en Fochteloo. Hier volgt een kort verslag van deze bijeenkomsten.

TWEDE RONDE DORPSVISITES

Om een beter beeld te krijgen van wat de inwoners van Ooststellingwerf vinden van wat er reeds gepresenteerd is over de structuurvisie, is er gelegenheid geboden om op een interactieve wijze (via stemkastjes) mening te geven over de structuurvisie. Op een van de eerste vragen die gesteld werd aan de aanwezigen kwam een opmerkelijke uitkomst. Op de vraag waar de mensen vandaan komen bleek dat iets minder dan de helft van de aanwezigen uit Appelscha kwam en dat ongeveer een kwart van de aanwezigen niet uit Ooststellingwerf kwamen. Uit een latere vraag bleek waarom er zoveel mensen van buiten de gemeente op deze bijeenkomst af waren gekomen. Ongeveer de helft van de aanwezigen gaf aan dat ze alleen waren gekomen om over de Kamelenmarkt te praten. De uitkomsten op de vragen over de structuurvisie zijn hierdoor enigszins vertroebeld. De onderwerpen die het meest aanspreken uit de structuurvisie zijn recreatie en de Boerestreek. Woningbouw en cultuurhistorie vindt men minder belangrijk. Het belangrijkste voor de toekomst van Ooststellingwerf is dat er ingezet gaat worden op duurzame energie, landbouw, recreatie en duurzaam ondernemen. Het centrum van Oosterwolde wordt niet interessant gevonden. Geen van de aanwezigen gaf aan ze graag gaan winkelen in Oosterwolde. Voor de landschappen van Ooststellingwerf worden er kansen gezien voor recreatie, natuur en water. Dit is een goede toevoeging om de kwaliteit van het buitengebied te waarborgen. Het onderling verbinden van de toeristische kernen Veenhuizen, Appelscha, Oldeberkoop en Diever vindt men ook een goede ontwikkeling. Positief zijn de aanwezigen over de toekomst van het recreatiedorp Appelscha, maar dan moet het wel helemaal anders dan dat het nu is. Er zou een ruim en gevarieerd aanbod van attracties moeten komen en een verbetering van de verblijfshoreca en dagrecreatie. Of er in de toekomst nog ruimte moet zijn voor evenementen en markten zijn de meningen over verdeeld. De aanwezigen zijn het er wel over eens dat de sfeer en het karakter van de Boerestreek verbeterd moet worden.

Na de presentatie zijn de aanwezigen uiteen gegaan in vijf groepen. Hier is onder leiding van raadsleden verder gesproken over de inhoud van de structuurvisie. De twee onderwerpen die het meest aan bod zijn gekomen aan de gesprekstafels waren de Boerestreek en de Kamelenmarkt. De aanwezigen zijn tevreden over de mogelijke toevoeging van een deel van de activiteiten van Staatsbosbeheer op de Boerestreek. Dit kan bijdragen aan een hoge kwalitatieve uitstraling die de Boerestreek ook weer nodig heeft om aantrekkelijk te worden. Om een betere aansluiting te krijgen met het bos zou het goed zijn als de ondergroei weg gehaald zou worden en er open plekken in het bos gecreëerd worden. Dit maakt het bos lichter en vrolijker. Kinderen kunnen zo weer in het bos spelen terwijl ouders op een terrasje zitten. Er zullen ook goede recreatieve voorzieningen bij moeten komen als een goed restaurant. Er wordt opgemerkt dat opvallend is dat er nu een nadruk ligt op de Boerestreek, terwijl daaromheen ook juist heel veel moet gebeuren. Een goede verbinding tussen de Boerestreek en de Vaart bijvoorbeeld. Appelscha is nu opgedeeld in twee delen. Hier zou één geheel van moeten worden gemaakt. Zoals het structuurbeeld nu gepresenteerd is voor de Boerestreek is goed. Door de

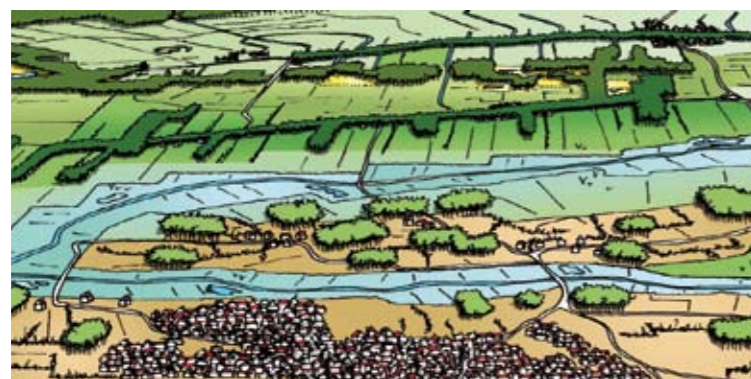
plaatsing van de parkeervoorziening op het evenemententerrein zal er echter wel een oplossing voor de Kamelenmarkt moeten worden bedacht. Sommige inwoners van Appelscha gaven aan dat de meeste inwoners geen voorstander van de Kamelenmarkt zijn, maar het ook niet perse weg hoeft. Er zal een weloverwogen keus moeten worden gemaakt voor de toekomst van deze markt. Voor de landbouw zijn er zorgen over wat het effect is van het Fochteloërveen als 21e Nationaal Park. Dit moet geen belemmeringen met zich mee brengen. Meer gebruik maken van de ijsbaan in Appelscha is een nieuw idee dat op deze bijeenkomst naar voren is gekomen. Nu zijn hier alleen activiteiten in de winter terwijl het terrein het hele jaar door ingezet kan worden voor activiteiten.

GESPREK GECOMBINEERDE PLAATSELIJKE BELANGEN

De Plaatselijke Belangen hebben door middel van dorpsplannen invloed gehad op de structuurvisie. In de tweede ronde van de dorpsvisites zijn er gecombineerde gesprekken met de Plaatselijke Belangen geweest. Voor het gebied "Tussen het Drents-Friese Wold en het Fochteloërveen" is er gesproken met de plaatselijke belangen van Fochteloo, Ravenswoud en Appelscha. Er is vooral gesproken over inhoud van de structuurvisie en de communicatie. Inhoudelijk houdt men zich vooral bezig met de woningbouw. De dorpen moeten niet op slot komen te staan. Het zou goed zijn als er een woningmarktonderzoek komt naar het type woningen waar behoefte aan is. In zorg ziet men goede kansen voor werkgelegenheid. Er zijn goede zorgfaciliteiten in het gebied en er liggen kansen om dit uit te breiden. Om Ooststellingwerf toeristisch nog beter op de kaart te zetten zou het Fochteloërveen beter benut moeten worden. Hiervoor is samenwerking tussen Ravenswoud en Veenhuizen wenselijk. Over de communicatie is men goed te spreken. Er zijn veel inspraak momenten geweest. De mogelijkheid van de structuurvisie bekijken via internet had wat breder in de dagbladen moeten staan, dan hadden nog meer mensen van dit medium gebruik gemaakt. Voor de komende periode is het van belang dat de Plaatselijke Belangen goed betrokken blijven, ook bij de planning. Op deze wijze kunnen de Plaatselijke Belangen de bewoners bij inspraak betrekken bij een goede inhoudelijke terugkoppeling naar zowel de inwoners van Ooststellingwerf als de Plaatselijke Belangen zelf.

DE KANAAL-EN WEGDORPEN TUSSEN HAULERWIJK EN OOSTERWOLDE

In de kanaal- en wegdorpen Haulerwijk, Waskemeer, Haule en Donkerbroek is het verleden van de landontginning nog goed af te lezen aan de vaarten en aan de bebouwing langs de vaarten. Het zijn ondernemende dorpen en het is een broedplaats van gezonde en innoverende bedrijven. Dit staat in contrast met de kwaliteit van de woonomgeving en de woningvoorraad. In Haulerwijk, Waskemeer, Haule en Donkerbroek is nog veel te winnen wanneer de kwaliteit van de woonomgeving en de toeristische infrastructuur tussen Bakkeveen, Appelscha en Veenhuizen wordt verbeterd. Het opknappen van de wijken en kanalen in Waskemeer en Haulerwijk moet een impuls geven om de verrommeling aan de vaarten een halt toe te roepen. In Haulerwijk staat naast het behoud en versterking van het vrij complete pakket aan basisvoorzieningen ook het laten floreren van bestaande bedrijvigheid voorop. In Haulerwijk blijft er plaats voor uitbreiding van bestaande bedrijven en vestiging van nieuwe, naar aard en schaal passende bedrijven, mits deze bedrijven landschappelijk goed worden ingepast en mits een goede ontsluiting via het netwerk van provinciale wegen naar de A7 op afzienbare termijn veilig gesteld kan worden. In Haulerwijk, Waskemeer en Donkerbroek zijn veel woningen toe aan een opknappbeurt of zelfs vervangende nieuwbouw. Samen met de buurgemeenten moet worden bezien of er een integrale kwaliteitsverbetering van het netwerk voor auto's, fietsers en wandelaars tot stand kan worden gebracht waarvan zowel inwoners, als ondernemers en toeristen kunnen profiteren. Waskemeer en Haule moeten zich richten op de kernkwaliteiten rust en ruimte en op het versterken van de relaties met de omliggende landschappen en dorpen. Donkerbroek krijgt door de vernieuwing van de N381 kansen voor het hervinden van de historische identiteit van het dorp aan de Opsterlânse Kompanjonsfeart. Het strategisch inzetten van woningbouw in Donkerbroek moet het voorzieningenaanbod en met name het winkelaanbod op peil te houden.

VIJF WONINGBOUWPROJECTEN IN HAULERWIJK EN WASKE-MEER

In Haulerwijk en Waskemeer zijn totaal vijf kleinere woningbouwprojecten in ontwikkelingen en in aanbouw. Deze projecten komen voort uit de samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeente en Actium. De vijf woningbouwprojecten komen in de plaats van vrijkomende voorzieningen. In Haulerwijk zijn in 2009 aan de Veenbaas 25 appartementen en 19 grondgebonden woningen aan de Schalmehof opgeleverd. Voor de locatie voormalig Groene Kruisgebouw aan de Meester van Ekstraat heeft Actium een plan voor de bouw van 16 appartementen gemaakt. In Waskemeer start in 2009 de bouw van acht huurwoningen aan de Willem Kroezestraat en zo spoedig mogelijk na oplevering, start de bouw van vijf koopwoningen aan De Kromten. De herstructurering van de vijf projecten in Haulerwijk en Waskemeer valt samen met het duurzaam veilig herinrichten van de openbare buitenruimte.

Uitvoeringsprogramma: De vijf woningbouwprojecten in Haulerwijk en Waskemeer met 44 respectievelijk 29 woningen komen tot stand als gevolg van een samenwerking die de gemeente Ooststellingwerf is aangegaan met Actium. De vijf locaties zijn vrij van de bestaande bebouwing en gesaneerd. De gemeente Ooststellingwerf heeft met Actium afgesproken dat de woningbouwprojecten voor 2010 worden opgeleverd. De planologische procedures zijn inmiddels afgerond en de financiering van dit project is door de betrokken partijen onderling afgehandeld en gegarandeerd.

HERSTELLEN VAARTEN TUSSEN BAKKEVEEN EN VEENHUIZEN

De vaarten van Bakkeveen via Waskemeer en Haulerwijk naar Veenhuizen zijn gedeeltelijk gedempt. De Manderwijk, de Haulerwijstervaart en de Kromme Elleboogvaart zijn nog nauwelijks een afspiegeling van het nijvere verleden van de hoogveenontginningen. Het opknappen van de kunstwerken, het verbeteren van de kades en het beter zichtbaar en bereikbaar maken van het water kan een belangrijke bijdrage leveren aan het aanzien van de bebouwing aan de vaarten. Het herstellen van de vaarten tussen Bakkeveen en Veenhuizen sluit goed aan bij het opknappen van de sluisen en het beter zichtbaar maken van het water in de Kolonievvaart en Veenhuizerkanaal in Veenhuizen. De gemeente Noordenveld start deze werkzaamheden in de tweede helft van 2009. De gemeente Opsterland overweegt om op afzienbare termijn de relatie tussen Bakkeveen en de Bakkeveense Vaart te verbeteren. Een intergemeentelijke verkenning voor het gebied met de dorpen Bakkeveen, Waskemeer, Haule, Haulerwijk, Fochteloo en Veenhuizen met de natuurgebieden de Slotplaats, de Bakkeveensterduinen, de Duurswouderheide, het Blauwe Bos en het Fochtelooërveen moet uitwijzen welke ontwikkelingsmogelijkheden in dit gebied liggen. Daarnaast heeft het herstellen van de vaarten tussen Bakkeveen en Veenhuizen de nodige aandacht van de provincie Fryslân. Het maakt mogelijk deel uit van de tweede fase van het Friese Merenproject.

Uitvoeringsprogramma: Het herstellen van de vaarten tussen Bakkeveen en Haulerwijk is, voor zover nu kan worden overzien, een ambitie voor de periode 2020-2030. Mogelijk zullen de voorbereidingen hiervan de periode 2010-2020 een aanvang nemen. In dat geval worden de nadere uitwerkingen en de uitvoeringsaspecten meegenomen in de jaarlijkse herziening van de Structuurvisie. Voor het geval dat andere overheden, marktpartijen of particulieren het initiatief nemen om in de periode 2010-2020 een van deze ambities nader uit te werken, dan zal de gemeente Ooststellingwerf overwegen om aan deze initiatieven medewerking te verlenen.

GEBIEDSUITWERKING VAN DE KANAAL- EN WEGDORPEN TUSSEN HAULERWIJK EN OOSTERWOLDE

Het maken van een gebiedsuitwerking voor het gebied van de kanaal- en wegdorpen tussen Haulerwijk en Oosterwolde gebeurt in nauw overleg met de Plaatselijke Belangen van Donkerbroek, Haule, Waskemeer en Haulerwijk. Bij het maken van deze gebiedsuitwerking staat het waarborgen van zowel een toekomstbestendige woningvoorraad als een stabiel pakket aan (gedeelde) dorpsvoorzieningen en accommodaties centraal. Verder komen per deelgebied de eventuele transformatieopgaven en uitbreidingsmogelijkheden aan de orde en worden aanzetten gegeven voor gebiedsspecifieke en grensoverschrijdende opgaven en projecten.

Uitvoeringsprogramma: De gebiedsuitwerking voor het gebied van de kanaal- en wegdorpen tussen Haulerwijk en Oosterwolde is een van de vervolgstappen en nadere uitwerkingen van deze structuurvisie. De gemeente Ooststellingwerf start met de nadere uitwerkingen na de vaststelling door de Raad van de eerste dertien hoofdstukken van de Structuurvisie Ooststellingwerf 2010-2020-2030. Dit is opgenomen in de Kaderbrief 2010-2013.

H9 VISIE OP HOOFDLIJNEN OOSTSTELLINGWERF

DE KANAAL- EN WEGDORPEN TUSSEN HAULERWIJK EN OOSTERWOLDE

Ambities

- In Haulerwijk moet ruimte blijven voor bestaande en nieuwe, naar aard en schaal passende, bedrijven.
- Het verbeteren van de kwaliteit van de woonomgeving, met name langs de vaarten van Waskemeer en Haulerwijk.
- Het verbeteren van de bereikbaarheid van de dorpen.
- Het verbeteren van de toeristische infrastructuur tussen Bakkeveen, Appelscha en Veenhuizen.
- Het versterken van de relaties van de omliggende landschappen en dorpen.

Opgaven

- Het strategisch inzetten van woningbouw in Donkerbroek en Haulerwijk voor het behoud van winkels en basisvoorzieningen.
- Het behoud en het versterken van het vrij complete pakket aan basisvoorzieningen in Haulerwijk waarvan ook de inwoners van Waskemeer en Haule gebruik kunnen maken.
- Haulerwijk moet goed aangesloten worden op de provinciale wegen naar de A7.

Projecten

- Afronden realisatie vijf woningbouwprojecten in Haulerwijk en Waskemeer.
- Herstellen vaarten tussen Bakkeveen en Veenhuizen.
- Het maken van een gebiedsuitwerking voor het gebied van de kanaal- en wegdorpen tussen Haulerwijk en Oosterwolde in overleg met de Plaatselijke Belangen van Donkerbroek, Haule, Waskemeer en Haulerwijk.

PLANKAART DE LANDSCHAPPEN DEELGEBIED DE KANAAL- EN WEGDORPEN TUSSEN HAULERWIJK EN OOSTERWOLDE

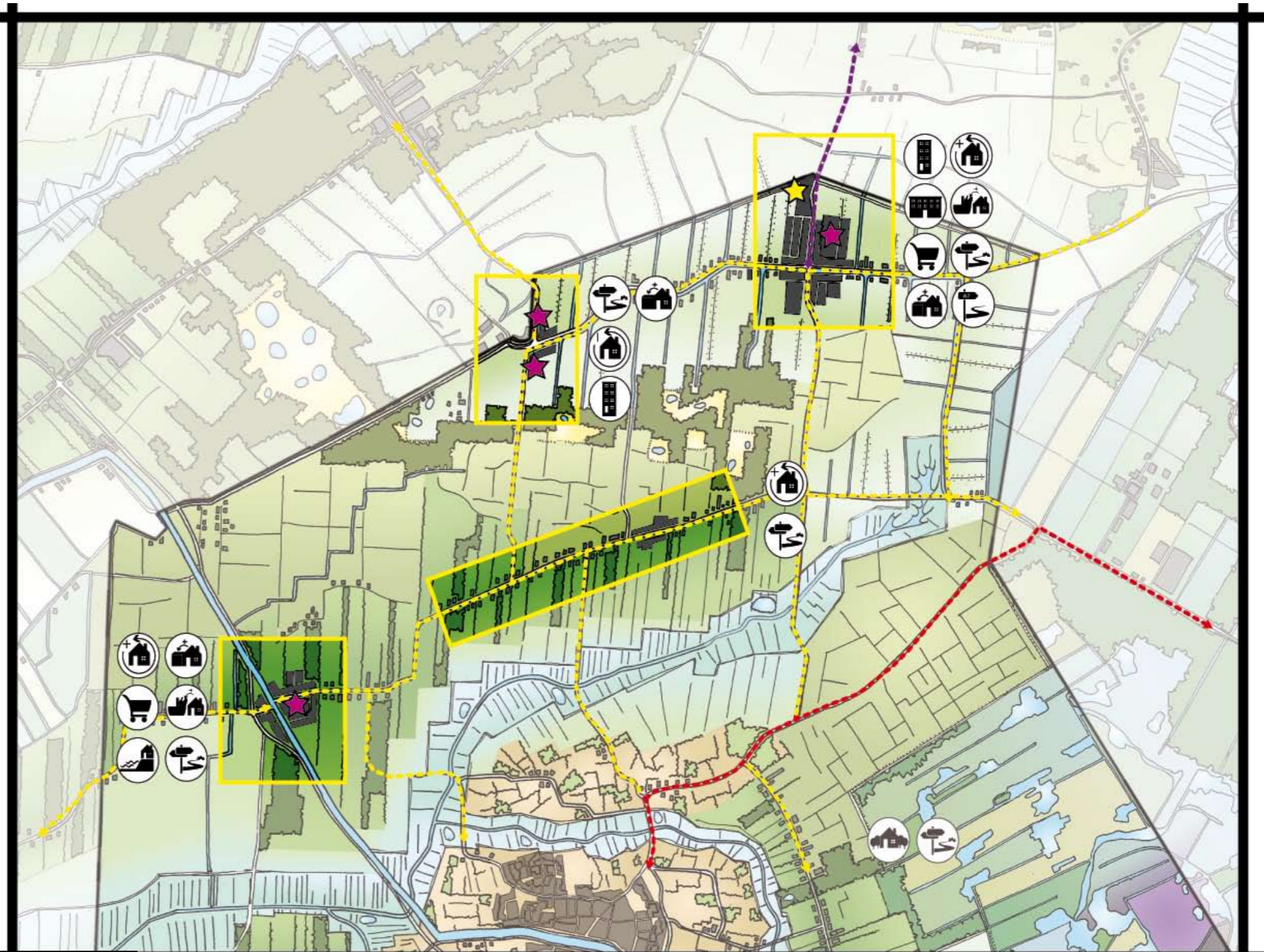

H9 VISIE OP HOOFDLIJNEN OOSTSTELLINGWERF

PLANKAART DE BUURTSCHAPPEN EN DORPEN DEELGEBIED DE KANAAL- EN WEGDORPEN TUSSEN HAULERWIJK EN OOSTERWOLDE

-   Versterken relatie dorpen, buurtschappen en landschappen
- Inzetten op kernkwaliteiten rust en ruimte
- Kavelruil ter verbetering landbouwstructuur
- Nieuwe functies naast landbouw
-   Opknappen wijken en vaarten
- Hervinden historische identiteit
- Uitbreiden en verbeteren kwaliteit toeristische infrastructuur

- Ruimte voor bestaande en nieuwe, naar aard en schaal passende, bedrijven ★
- Afronden realisatie woningbouwprojecten ★
- Verbeteren kwaliteit woonomgeving
- Opknappen woningen of vervangen door nieuwbouw
- Strategisch inzetten woningbouw
- Herinrichten Opsterlânse Kompanjonsfeart
- Behoud en versterking van het pakket aan basisvoorzieningen
- Verbeteren bereikbaarheid dorpen - - - - -
- Behouden goede ontsluiting via N919 - - - - -
- Creeëren goede aansluiting met A7 - - - - -

TWEDE RONDE DORPSVISITES EN OVERLEG PLAATSELIJK BELANGEN

In de tweede ronde van vier dorpsvisites is de voortgang van de structuurvisie voorgelegd aan de inwoners van Ooststellingwerf. Eén van deze bijkomsten heeft plaats gevonden in het dorps huis in Waskemeer op 4 maart 2009 en was bedoeld voor de dorpen Waskemeer, Donkerbroek, Haulerwijk en Haule. De meeste van de ongeveer 40 aanwezigen kwamen uit Waskemeer en Donkerbroek. Meer dan de helft had al een eerdere dorpsvisite bijgewoond. De dorpsvisite was een interactief proces met stemkastjes waarbij de aanwezigen al tijdens de presentatie om hun mening werd gevraagd. Na de presentatie zijn de aanwezigen in kleine groepjes gaan discussiëren over de structuurvisie. Er is ook een bijeenkomst geweest met de Plaatselijke Belangen van Waskemeer, Donkerbroek, Haule en Haulerwijk over de voortgang van de structuurvisie. Hier volgt een kort verslag van deze bijeenkomsten.

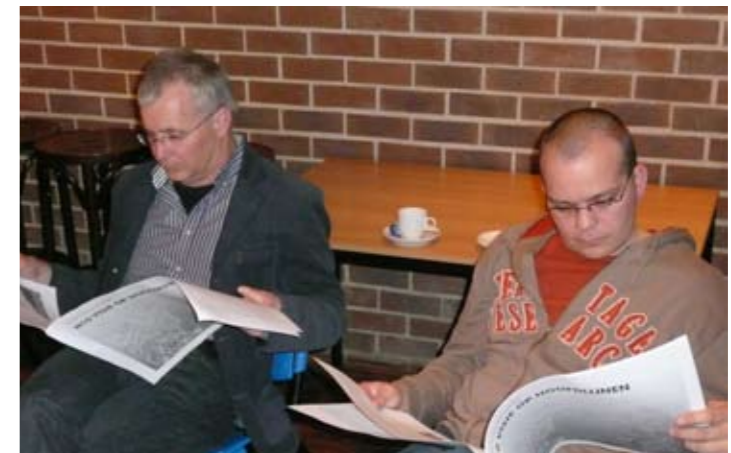
TWEDE RONDE DORPSVISITES

Uit één van de eerste vragen die tijdens de presentatie werd gesteld bleek dat de meeste aanwezigen lid zijn van het plaatselijk belang. De meeste aanwezigen zijn op de avond af gekomen, omdat ze kansen zien voor de toekomst van Ooststellingwerf en daar mogelijk een bijdrage aan willen leveren. De onderwerpen uit de structuurvisie die het meest aanspreken zijn de voorzieningen in de dorpen, de nieuwe N381 en de woningbouw. Voor cultuurhistorie is er minder interesse. De ambitie voor een betere samenwerking tussen zowel de dorpen onderling als de samenwerking van de gemeente met de burgers, Plaatselijke Belangen en maatschappelijke organisaties spreekt de aanwezigen aan. Voor de toekomst van Ooststellingwerf vindt men de thema's duurzame energie, landbouw, recreatie en duurzaam ondernemen belangrijk. De onderlinge bereikbaarheid tussen de dorpen wordt ontoereikend gevonden en het openbaar vervoer van en naar de omliggende steden kan beter. Over het centrum van Oosterwolde zijn de aanwezigen niet te spreken. Het merendeel geeft zelfs aan dat ze helemaal niets hebben met het centrum. Om het weer aantrekkelijker te maken zal de sfeer en het karakter verbeterd moeten worden. Ook zal het winkelaanbod gevarieerder moeten worden. Een verbetering in de kwaliteit van de woon- en de leefomgeving van de dorpen Haule, Waskemeer en Haulerwijk is gewenst. De toeristische infrastructuur tussen Bakkeveen, Appelscha en Veenhuizen is aan verbetering toe. De N381 zien de aanwezigen als een belangrijke economische drager voor nieuwe ontwikkelingen. Vooral rondom Donkerbroek, Oosterwolde en Appelscha. Het grootste gedeelte van de aanwezigen ziet de toekomst van Ooststellingwerf met vertrouwen tegemoet.

Na de presentatie zijn de aanwezigen uiteen gegaan in drie groepen. Hier is onder leiding van raadsleden verder gesproken over de inhoud van de structuurvisie. Om vergrijzing tegen te gaan wordt het bouwen van betaalbare starterswoningen veel genoemd. Het bouwen van woon-zorg combinaties vindt men een goede manier om in te spelen op de vergrijzing. Er liggen kansen om de woningen langs de vaarten te verbeteren bij de opwaardering van deze vaarten. Dorpen als Waskemeer en Haule willen graag hun voorzieningen behouden. Om dit te bereiken zouden de woningbouwcontingenten strategisch ingezet kunnen worden bij deze dorpen. Dat niet alle voorzieningen in elk dorp kunnen blijven bestaan vindt men geen ramp. Waskemeer en Haulerwijk delen nu ook al voorzieningen en dit gaat heel goed. Kanttekening hierbij is wel dat iedere kern perspectief moet blijven houden. De bedrijvigheid in de dorpen moet behouden blijven en hier moet in de toekomst ook ruimte voor geboden worden. Wanneer de bedrijvigheid te groot wordt dan kunnen deze beter naar Oosterwolde of naar Haulerwijk verplaatsen, mits Haulerwijk ruimte krijgt om uit te breiden. Vrije vestiging wordt hierbij gepropageerd. Voor de infrastructuur staat verkeersveiligheid hoog in het vaandel, met name in de dorpen. De verbinding richting de A7 is een aandachtspunt dat niet vergeten moet worden. Bij de aanleg van de nieuwe N381 moet goede aansluiting gevonden worden met het omliggende wegennet. Haulerwijk moet hierbij ook een goede ontsluiting hebben in de richting van Oosterwolde. Verbetering van de toeristische infrastructuur als gepresenteerd in de structuurvisie zien de aanwezigen wel zitten. Hierbij kan ook een goede aansluiting gevonden worden met de toeristische infrastructuur van omliggende gemeenten. De ambities die geformuleerd zijn in de structuurvisie zijn goed. Al krijgt de N381 wel veel aandacht. Het lijkt nu een beetje alsof alle ontwikkelingen afhankelijk zijn de deze weg. Waskemeer wordt nu in de structuurvisie omschreven als een dorp met rust en ruimte, hier hoort echter ook dynamiek bij.

GESPREK GECOMBINEERDE PLAATSELIJKE BELANGEN

De Plaatselijke Belangen hebben door middel van dorpsplannen invloed gehad op de structuurvisie. In de tweede ronde van de dorpsvisites hebben er gecombineerde gesprekken met de Plaatselijke Belangen plaats gevonden. Voor het gebied "De kanaal- en wegdorpen tussen Haulerwijk en Oosterwolde" is er gesproken met de Plaatselijke Belangen van Haulerwijk, Waskemeer, Donkerbroek en Haule. Enkele hoofdthema's waarover gesproken is in deze bijeenkomst zijn infrastructuur en vergrijzing. Een goed verhaal over de infrastructuur wordt nu gemist in de structuurvisie. Er wordt wel veel aandacht besteed aan de nieuwe N381, maar de gevolgen die deze nieuwe weg kan hebben voor het onderliggende wegennet komt niet goed naar voren in de structuurvisie. Om goed om te kunnen gaan met de vergrijzing in het gebied "De kanaal- en wegdorpen tussen Haulerwijk en Oosterwolde" vinden de Plaatselijke Belangen het goed om samen met de gemeente over de verdeling van de woningen en de voorzieningen te praten. Dit zal in de uitwerking van dit deelgebied plaatsvinden. Over het algemeen vindt men de communicatie over de structuurvisie goed. "We praten liever mee dan dat er over ons gepraat wordt. Het is goed om samen te werken. Dat is in het verleden wel anders geweest".

H9 VISIE OP HOOFDLIJNEN OOSTSTELLINGWERF

LANGS DE KOMPANJONSFEART EN DE FRIESLANDROUTE (N381)

De gemeente Ooststellingwerf heeft het voornemen om, samen met de provinsje Fryslân en het Projectbureau N381 actief werk te maken van de gebiedsontwikkeling van het gebied aan weerszijde van de oude en de nieuwe N381 en bij de aansluitingen op de nieuwe N381. In deze gebiedsontwikkeling komen, afhankelijk van het tracé dat uiteindelijk wordt gekozen, bij Donkerbroek, Oosterwolde en Appelscha verschillende ruimtelijke onderzoeken en opgaven aan de orde. Voor de gemeente Ooststellingwerf is het realisatiebesluit een goede aanleiding voor het maken van een nadere uitwerking van het gebied aan weerszijde van de oude en de nieuwe N381 en bij de aansluitingen op de nieuwe N381. Het streven is om in 2011 met de aanpassingen van de weg te beginnen. De werkzaamheden lopen door tot 2016. De N381 wordt, net zoals de N381 tussen de Drentse grens en Emmen, een autoweg met ongelijkvloerse kruisingen. De vernieuwing van de N381 is noodzakelijk omdat de weg niet aantrekkelijk genoeg is om als doorgaande route te gebruiken. Automobilisten kiezen vaak alternatieve routes, waardoor ook andere wegen in het gebied te zwaar worden belast. Dat is niet alleen slecht voor de verkeersveiligheid, maar heeft ook een negatieve invloed op de leefbaarheid van het gebied. Het opwaarderen van de N381 dient verschillende doelen. De nieuwe N381 maakt deel uit van een veilig wegennetwerk in Zuidoost Fryslân en zorgt voor een verbetering van zowel de veiligheid als de leefbaarheid op en in het gebied rond de N381. De nieuwe N381 maakt niet alleen een betere doorstroming van het verkeer van en naar Drenthe en Duitsland mogelijk, maar maakt ook Zuidoost Fryslân zelf beter bereikbaar. Dit biedt nieuwe kansen voor de economische ontwikkeling van het gebied. Provinciale Staten van Fryslân hebben op medio 2008 de tracés Drachten - Donkerbroek en Oosterwolde - Drentse grens vastgesteld. Het college en de gemeenteraad hebben in maart respectievelijk april 2009 de provinsje Fryslân geadviseerd om te kiezen voor een van de oostelijke varianten, de zogenaamde "Oaqua" variant. In deze variant loopt de N381 bij Donkerbroek met een aquaduct onder de Opsterlânse Kompanjonsfeart door en langs de oostelijke kant van de Kompanjonsfeart richting Oosterwolde. Het college en de gemeenteraad hebben deze variant aanbevolen omdat deze variant toekomstbestendig is en zoveel mogelijk recht doet aan de uiteenlopende en vaak tegenstrijdige belangen. Verder pleiten het college en de raad bij de provincie voor een dubbelbaansweg van de N381 tot Oosterwolde-Zuid. Een dubbelbaansweg bevordert de doorstroming en vermindert het sluijperverkeer in de dorpen. Naar verwachting zullen Provinciale Staten van Fryslân het tracé Donkerbroek - Oosterwolde en het realisatiebesluit over het gehele tracé van de N381 medio 2009 vaststellen. Na het realisatiebesluit start niet alleen de procedure voor het bestemmingsplan voor het tracé van de N381 tussen Drachten en de Drentse grens, maar dan kunnen de provinsje Fryslân en de gemeente Ooststellingwerf serieus werk gaan maken van de gebiedsontwikkeling. Zodra het tracé van de N381 definitief is vastgesteld benoemen Gedeputeerde Staten van Fryslân een gebiedscommissie. Deze commissie moet de inrichting van het gebied begeleiden. Landbouw, waterhuishouding, recreatie en toerisme, het onderliggend netwerk van wegen, landschap en natuur zijn belangrijke thema's die bij de gebiedsontwikkeling aan de orde zullen komen.

De Structuurvisie Ooststellingwerf 2010-2020-2030 spreekt zich niet uit over het toekomstige tracé, het aantal en de uitvoering van de aansluitingen, de landschappelijke inpassing van de N381 en of de N381 als enkelbaansweg of als dubbelbaansweg moet worden aangelegd. Dit is voorbehouden aan de provinsje Fryslân en het Projectbureau N381. Voor de gemeente Ooststellingwerf is het realisatiebesluit het startpunt van het maken van een nadere uitwerking van het gebied aan weerszijde van de nieuwe N381, te vergelijken met de hoofdstukken 10, 11 en 12 in deze structuurvisie over Appelscha en omgeving, het centrum van Oosterwolde en Venekoten-Noord. Deze nadere uitwerking maakt dan deel uit van en is een nieuw hoofdstuk in de eerstvolgende aanvulling op de Structuurvisie 2010-2020-2030. In deze uitwerking komen, afhankelijk van het tracé dat uiteindelijk wordt gekozen, bij Donkerbroek, Oosterwolde en Appelscha zeven ruimtelijke projecten aan de orde. Bij Donkerbroek betreft dit het ontwikkelen nieuwe entree aan de N381 en bij Oosterwolde betreft het een uitwerking van het gebied tussen de Nanningaweg en de N381 en de wijze waarop Oosterwolde, het bedrijventerrein Venekoten en het nieuw te ontwikkelen ECO-munitypark zich aan de nieuwe N381 presenteren. Bij Appelscha betreft het de Poort naar het Nationaal Park Drents-Friese Wold bij de kruising van de N381 met de Kloosterweg en de Wester Es en toegang naar de Bosberg bij de kruising van de N381 met de Oude Willem en de Bosberg. Voorop staat dat de nieuwe N381 het gebruik van het onderliggende netwerk zal beïnvloeden. Onderzoek zal moeten uitwijzen welke gevolgen de nieuwe N381 zal hebben voor het gebruik van het netwerk van wegen en de (onderlinge) bereikbaarheid van de dorpen in Ooststellingwerf. Verder liggen er kansen om de Opsterlânse Kompanjonsfeart te ontwikkelen tot een cultuurhistorische drager. Hieronder worden deze zeven projecten toegelicht.

N381: 1) BEREIKBAARHEIDSPROFIEL EN GEMEENTELIJK VERKEER- EN VERVOERBELEIDSPAN (GVVP) OOSTSTELLINGWERF
Een goede bereikbaarheid is belangrijk voor de ruimtelijke, economische en maatschappelijke ontwikkeling van de dorpen in Ooststellingwerf. De nieuwe N381 en de geplande aanpassingen aan de N919, de weg van Huis ter Heide via Veenhuizen naar Oosterwolde, in de gemeente Noordenveld, zullen zonder twijfel gevolgen hebben voor de benutting van het onderliggende wegennetwerk in Ooststellingwerf door automobilisten en het openbaar vervoer. Dit gaat wellicht ook op voor de gemeente Opsterland. Om een goede indruk te krijgen van het toekomstige gebruik van het wegennetwerk en het toekomstige bereikbaarheidsprofiel van de dorpen in Ooststellingwerf is het noodzakelijk om om een Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerbeleidsplan (GVVP) op te stellen. Dit is een integrale visie die ondermeer ingaat op de wegencategorisering, verkeersveiligheid, parkeren, vrachtverkeer en verkeerseducatie. Het GVVP sluit aan bij het Provinciale Verkeers- en Vervoerplan en de GVVP's van omliggende gemeenten. Hierdoor is de gemeente Ooststellingwerf in staat om zich goed te kunnen voorbereiden op eventuele toekomstige knelpunten in de mobiliteitsnetwerken.

N381: 2) ONTWIKKELEN NIEUWE ENTREE VAN DONKERBROEK

Donkerbroek is nu min of meer vergroeid met het kruispunt met de N381. Door de nieuwe ligging van de N381 kan Donkerbroek los van de N381 komen te liggen en kan het dorp weer op zoek gaan naar de eigen en oude identiteit als dorp op het kruispunt van een van de oude verbindingen tussen Assen en Heerenveen. Het verleggen van de N381 houdt wel in dat er goed gekeken moet worden naar de bestaande functies en de nieuwe mogelijkheden die het nieuwe tussenliggende gebied te bieden heeft. De nieuwe situatie moet niet alleen wat toevoegen aan de historische kwaliteiten en het dorpsaanzicht van Donkerbroek, maar moet ook een impuls geven aan het centrum van Donkerbroek.

N381: 3) ONTWIKKELEN OPSTERLÂNSE KOMPANJONSFEART TOT CULTUURHISTORISCHE DRAGER

De Opsterlânse Kompanjonsfeart begint bij de Ni'je Vaort bij Gorredijk en eindigt in de Drentse Hoofdvaart bij Smilde en loopt in Ooststellingwerf door Donkerbroek, Oosterwolde en Appelscha. De Opsterlânse Kompanjonsfeart heeft bijzonder veel invloed gehad op de ontwikkeling van de drie kanaaldorpen en de landschappen, buurtschappen en dorpen aan weerszijden van het kanaal. De Opsterlânse Kompanjonsfeart is, als waardevol geschenk van voorgaande generaties en als de belangrijkste drager van de cultuurhistorie van Ooststellingwerf, nog steeds van belang voor de verdere ontwikkeling van Ooststellingwerf. De opgave voor de komende jaren zit niet alleen in het opwaarderen van het kanaal zelf, maar vooral in de verschijningsvorm van de gebouwen en de

H9 VISIE OP HOOFDLIJNEN OOSTSTELLINGWERF

functies in de gebouwen die aan het kanaal staan. De Opsterlânse Kompanjonsfeart en de functies en gebouwen aan het kanaal moeten de cultuurhistorie van Donkerbroek, Oosterwolde en Appelscha weerspiegelen. Afhankelijk van het uiteindelijke tracé van de nieuwe N381 zijn er goede mogelijkheden om de relatie van Donkerbroek weer te herstellen met het landgoed en het landgoedbos Ontwijk en met de Opsterlânse Kompanjonsfeart. Met het verleggen van de N381 kan Donkerbroek zich meer en beter verbinden met het historische landschap en met de cultuurhistorie van de Opsterlânse Kompanjonsfeart. Dit biedt mogelijkheden voor tal van vernieuwingen, zoals een passantenhaven en nieuwe woongebieden aan de Opsterlânse Kompanjonsfeart.

N381: 4) UITWERKEN GEBIED TUSSEN DE NANNINGAWEG EN DE N381

Door de aansluiting van de Nanningaweg met de nieuwe N381 is het gebied tussen de Nanningaweg met de nieuwe N381 toe aan een nadere uitwerking. Aan de Nanningaweg ligt de nieuwe gemeentewerf. Een van de mogelijkheden zou kunnen zijn dat de gemeente Ooststellingwerf, aansluitend aan de gemeentewerf, ten noorden van de oude trambaan en in een groene opzet, een bedrijventerrein tot ontwikkeling brengt. Dit gebied van circa 15 hectare zou als compensatie kunnen dienen voor de herontwikkeling van Venekoten-Noord. Dit is voornamelijk voldoende voor de lange termijn. Het beekdal van het Kleindiep, in het zuidelijk deel van dit gebied, moet vrij blijven van bebouwing. Het profiel van dit bedrijventerrein is niet zozeer een zichtlocatie aan de N381 maar eerder gebied voor kleinschalige en duurzame bedrijven in combinatie met wonen.

N381: 5) ENTREE OOSTERWOLDE EN VENEKOTEN, HERINRICHTEN VENEKOTEN EN ONTWIKKELLEN ECO-MUNITYPARK

Ter plaatse van de entree en de kruising met de N351, de provinciale weg naar Wolvega, komt een ongelijkvloerse aansluiting. Hierbij wordt de N381 verhoogd aangelegd en in alle hoeken van de ongelijkvloerse aansluiting komt een op- of afrit op de N381. De aansluitingen van de op- en afritten met de N351 worden aan de westzijde als rotonde uitgevoerd en aan de oostzijde als ovonde met een extra ontsluiting naar het bedrijventerrein Venekoten en het toekomstige ECO-munitypark. De verhoogde ligging van de N381 op deze plek brengt een stedelijke uitstraling met zich mee. De combinatie van deze verhoogde ligging, de uitstraling van de bebouwing aan weerszijden van de Venekoterweg als entree van Oosterwolde, de positie, het profiel en de inrichting van het bedrijventerrein Venekoten en de ontwikkeling van het ECO-munitypark is een belangrijke aanleiding om voor dit gehele gebied een nadere uitwerking te maken.

N381: 6) POORT VAN HET NATIONAAL PARK DRENTS-FRIESE WOLD

Op de kruising van de N381 met de Kloosterweg en de Wester Es moet het voor elke weggebruiker duidelijk zijn dat op deze plek de noordelijke Poort naar het Nationaal Park Drents-Friese Wold begint. Ter plaatse van de Wester Es en de Kloosterweg komt een ongelijkvloerse aansluiting. De nieuwe N381 wordt verdiept aangelegd, de Wester Es blijft op bestaand niveau. In de toekomst wordt al het verkeer vanaf de N381 met de bestemming Appelscha, de Poort naar het Nationaal Park Drents-Friese Wold en de Boerestreek via de Wester Es geleid. De Wester Es naar Appelscha is, zoals beschreven in hoofdstuk 5 van deze structuurvisie, een van de voornamelijk oprijlanen naar de Poort naar het Nationaal Park Drents-Friese Wold. Dit betekent dat, samen met het aanleggen van de ongelijkvloerse aansluiting, de functies aan Wester Es een kwaliteitsslag moeten ondergaan. Functies die niet passen bij de uitstraling die gewenst zijn bij het beeld van de voornamelijk oprijlaan naar de Poort naar het Nationaal Park Drents-Friese Wold dienen te verdwijnen. Fietsroutes naar Appelscha en langs en naar het Nationaal Park Drents-Friese Wold moeten beter op elkaar aansluiten.

N381: 7) TOEGANG TOT DE BOSBERG

Op de kruising van de N381 met de Oude Willem en de Bosberg komt een ongelijkvloerse aansluiting. De nieuwe N381 blijft op bestaand niveau, de Oude Willem en de Bosberg worden verhoogd aangelegd. De Oude Willem wordt verkeersluw gemaakt. De aansluiting zal voornamelijk dienen voor de

ontsluiting van de recreatieve voorzieningen rondom de Bosberg, zoals de Roggeberg, het Bosbad en golfbaan de Hildenberg. In de toekomst wordt al het verkeer vanaf de N381 met de bestemming Appelscha, de Poort naar het Nationaal Park Drents-Friese Wold en de Boerestreek niet via de Bosberg, maar via de Wester Es geleid. Een nadere uitwerking moet uitwijzen in hoeverre de Bosberg zich nog verder kan ontwikkelen als centrum van actieve recreatie en outdoor activiteiten.

Uitvoeringsprogramma zeven projecten N381: Wanneer het realisatiebesluit over het uiteindelijke tracé van de N381 is genomen start een intensieve fase waarin met de provincie, buurgemeenten, de Dienst Landelijk Gebied en de Plaatselijke Belangen gezamenlijk wordt gewerkt aan de gebiedsontwikkeling. Voornamelijk zijn hier zeven te onderscheiden gebieden en onderwerpen opgenomen. De samenhangende uitwerkingen van deze zeven gebieden en onderwerpen kunnen als dienen als startpunt gebiedsontwikkeling. Het opnemen van de N381 als uitwerking in deze structuurvisie kan zorgen voor een procedurele en projectmatige versnelling. Verder zijn er goede mogelijkheden om gelijktijdig met de gebiedsontwikkeling en gebiedsuitwerking van de N381 ook de in deze structuurvisie beschreven ambities en projecten te realiseren. Het maken van een gebiedsuitwerking voor het langs de Kompanjonsfeart en de Frieslandroute (N381) gebeurt in nauw overleg met de Plaatselijke Belangen van Donkerbroek en Appelscha en met het projectbureau N381. Uiteraard gaat het hierbij om de gevolgen en kansen in beeld te brengen die de nieuwe N381 met zich meebrengt. Verder staat bij het maken van deze gebiedsuitwerking het waarborgen van zowel een toekomstbestendige woningvoorraad als een stabiel pakket aan (gedeelde) dorpsvoorzieningen en accommodaties centraal. Verder komen per deelgebied de eventuele transformatieopgaven en uitbreidingsmogelijkheden aan de orde en worden aanzetten gegeven voor gebiedsspecifieke en grensoverschrijdende opgaven en projecten. De gebiedsuitwerking voor het gebied langs de Kompanjonsfeart en de Frieslandroute (N381) is een van de vervolgstappen en nadere uitwerkingen van deze structuurvisie. De gemeente Ooststellingwerf start met de nadere uitwerkingen na de vaststelling door de Raad van de eerste dertien hoofdstukken van de Structuurvisie Ooststellingwerf 2010-2020-2030 in het najaar van 2009. Dit is opgenomen in de Kaderbrief 2010-2013.

Naast de zeven projecten die nauw samenhangen met de nieuwe N381 zijn in dit gebied meer projecten aan de orde. Het gebied langs de Kompanjonsfeart en de Frieslandroute (N381) is immers van oudsher het meest dynamische gebied van de gemeente Ooststellingwerf. De projecten betreffen de vier transformatieopgaven De Melkweg, Groote Singel, Buttinga Singel en De Luwte, het herinrichten van de Nanningaweg, het vervangen van de Hoofdbrug over de Kompanjonsfeart, het herontwikkelen van het centrum van Oosterwolde en de transformatie Venekoten-Noord.

H9 VISIE OP HOOFDLIJNEN OOSTSTELLINGWERF

VIER TRANSFORMATIEOPGAVEN IN OOSTERWOLDE

In 2009 start de bouw van vier transformatieopgaven in Oosterwolde. Deze woningbouwprojecten zijn allemaal het gevolg van functieveranderingen. Het woningbouwproject De Melkweg staat op het terrein van de voormalige Zuivelfabriek De Zuidoosthoek. De drie andere woningbouwprojecten Grote Singel, Buttinga Singel en De Luwte staan op vrijgekomen schoollocaties. Het gaat hierbij om totaal 140 woningen die rondom en op loopafstand van het centrum van Oosterwolde liggen. In deze projecten worden huur- en koopwoningen en appartementen gerealiseerd voor verschillende doelgroepen en in verschillende prijklassen.

Uitvoeringsprogramma: De vier transformatieopgaven in Oosterwolde, De Melkweg, Grote Singel, Buttinga Singel en De Luwte komen tot stand als gevolg van een samenwerking die de gemeente Ooststellingwerf is aangegaan met WoonFriesland en BAM Woningbouw. De vier locaties zijn vrij van de bestaande bebouwing en gesaneerd. BAM Woningbouw heeft vanaf medio 2008 de 63 woningen op de locatie de Melkweg in de verkoop en start in 2009 met de bouw van de eerste woningen. De gemeente Ooststellingwerf heeft met WoonFriesland en BAM Woningbouw afgesproken dat de vier woningbouwprojecten voor 2010 worden opgeleverd. De planologische procedures zijn inmiddels afgerond en de financiering van dit project is door de betrokken partijen onderling afgehandeld en gegarandeerd.

HERINRICHTEN NANNINGAWEG IN OOSTERWOLDE

Na voltooiing van het woningbouwproject De Melkweg te Oosterwolde, naar verwachting in 2010, zal de Nanningaweg een herinrichting ondergaan. De brede asfaltbaan verdwijnt en maakt plaats voor een woonstraat. In eerste instantie gaat het om gedeelte dat ligt tussen de Jan Frankensingel en Hoogengardelaan. Ter hoogte van het nieuwbouwcomplex De Melkweg legt de gemeente Ooststellingwerf een verblijfplein aan met een watertrap en zitgelegenheid langs de Opsterlânse Kompanjonsfeart. De Nanningaweg wordt duurzaam veilig ingericht en gaat voldoen aan de 30 km per uur verkeersmaatregel. Rabatstroken en laanbomen langs het water moten zorgen dat het verkeer de snelheid zal terugbrengen. De voet- fietsbrug nabij de Jan Frankensingel komt te vervallen. Ter hoogte van de Hoogengardelaan, nabij de ingang van het Stellingwerfcollege, wordt een nieuwe brede voet- fietsbrug aangelegd. Daarbij wordt de kruising Hoogengardelaan-Nanningaweg veranderd volgens het "shared space" principe. Op termijn zal ook het gedeelte Nanningaweg tussen de Stationsstraat en de Hoogengardelaan opnieuw, duurzaam veilig, worden ingericht.

Uitvoeringsprogramma: De voorbereidingen van de herinrichting van het eerste deel van de Nanningaweg tussen de Jan Frankensingel en Hoogengardelaan zijn in volle gang. De start is voorzien na de oplevering van de woningen op de locatie De Melkweg in 2010. Dit is opgenomen in de Programmabegroting 2009-2012. De herinrichting van het overige gedeelte van de Nanningaweg tussen de Hoogengardelaan en de Stationsstraat is opgenomen in de Kaderbrief 2010-2013.

VERVANGEN HOOFDBRUG OVER DE KOMPANJONSFEART

In 2010 wordt de basculebrug uit 1930 in het verlengde van de Stationsstraat over de Opsterlânse Kompanjonsfeart vervangen door een nieuwe hefbrug. Als uitgangspunten bij het ontwerp van de brug is gesteld dat het doorgaande karakter van de vaart gerespecteerd moet worden, dat er aansluiting moet worden gezocht bij de sfeer van het veenkoloniale karakter van de vaart en de schaal en het karakter van de brug moeten aansluiten op de bestaande stedenbouwkundige situatie. De nieuwe brug wordt een combinatie van een kunststof brugdek met hydraulische heftechnieken. Het wordt de eerste beweegbare kunststofbrug in Nederland. Door het geringe gewicht van de constructie is een eenvoudig maar uiterst functioneel ontwerp van de hefbrug ontstaan dat past in het veenkoloniale karakter van de Turfroute. Aan de noordzijde van de brug, het zogenoemde Bolwerk, wordt de openbare buitenruimte opnieuw ingericht. Aanvullend op de brug komt in het verlengde van de Hoogengardelaan een nieuwe en verbrede fietsbrug te liggen die het centrum van Oosterwolde met de Kampus van het Stellingwerf College verbindt.

Uitvoeringsprogramma: De werkzaamheden van het vervangen van de hoofdbrug over de Opsterlânse Kompanjonsfeart in het verlengde van de Stationsstraat door een nieuwe hefbrug beginnen in het najaar van 2009 en zijn naar verwachting in het voorjaar van 2010 afgerond. Aangezien de brug eigendom is van de provincie Fryslân komen ook alle kosten van de brug voor rekening van de provincie. De nieuwe fietsbrug en de nieuwe inrichting van het Bolwerk is opgenomen in de Kaderbrief 2010-2013.

HERONTWIKKELEN CENTRUM OOSTERWOLDE

Oosterwolde, de grootste kern van Ooststellingwerf, heeft een centrale ligging binnen de gemeente. Het centrum van Oosterwolde, met de hoogste concentratie van supermarkten en winkels in Ooststellingwerf, is verouderd en is toe aan vernieuwing. Het is de bedoeling dat in het centrum grondgebonden woningen plaats maken voor een nieuw parkeerterrein, dat nieuwe winkelruimte en appartementen aan het centrum worden toegevoegd en dat bestaande winkelpanden worden opgeknapt. De gemeente Ooststellingwerf, WoonFriesland en MKB Vastgoedplan hebben dezelfde denkrichting ten aanzien van de nieuwe hoofdstructuur en opzet van het centrum van Oosterwolde. De visie op hoofdlijnen, de nadere uitwerking, het structuurbeeld en het uitvoeringsprogramma voor het centrum van Oosterwolde zijn beschreven en toegelicht in hoofdstuk 11 Centrumplan Oosterwolde van deze structuurvisie.

TRANSFORMATIE VENEKOTEN-NOORD IN OOSTERWOLDE

Venekoten-Noord is een verouderd industrieterrein van circa 14 hectare dichtbij het centrum van Oosterwolde en aan de Opsterlânse Kompanjonsfeart. Het de bedoeling dat de bedrijfsbebouwing plaats gaat maken voor totaal 249 nieuw te bouwen woningen in de verhouding 30% sociale huur- en koopwoningen, 30% middendure koopwoningen en 40% duurdere koopwoningen. De gemeente Ooststellingwerf heeft met Woningstichting Actium en WoonFriesland overeenstemming over de planvorming en de hoofdlijnen van de mogelijke uitvoering van Venekoten-Noord. De visie op hoofdlijnen is beschreven in het Masterplan Venekoten-Noord die de gemeente Oosterwolde heeft laten opstellen. Dit masterplan is in februari 2008 door de Raad vastgesteld. De visie op hoofdlijnen, de nadere uitwerking, het structuurbeeld en het uitvoeringsprogramma voor Venekoten-Noord zijn beschreven en toegelicht in hoofdstuk 12 Transformatie Venekoten-Noord van deze structuurvisie. Hiervoor heeft het Masterplan Venekoten-Noord als basis gediend.

LANGS DE KOMPANJONSFEART EN DE FRIESLANDROUTE (N381)

Ambitie

- Oosterwolde moet weer de centrale kern worden met een passend voorzieningenniveau wonen, werken, zorg, winkelen en middelbaar onderwijs en een passende uitstraling met meer kwaliteitswinkels en met betere horeca.
- Donkerbroek moet weer het dorp aan de Opsterlânse Kompanjonsfeart worden, in plaats van het dorp aan de N381.

Opgaven

- Er is een bescheiden toekomst voor de recreatie vaart. Waar mogelijk worden kleine voorzieningen gerealiseerd.
- De Opsterlânse Kompanjonsfeart is een potentiële draager van cultuurhistorisch erfgoed.

Projecten

- Het maken van een gebiedsuitwerking voor het gebied langs de Kompanjonsfeart en de Frieslandroute in overleg met de Plaatselijke Belangen van Donkerbroek, Oosterwolde en Appelscha en in overleg met het Projectbureau N381.
- N381: Bereikbaarheidsprofiel en gemeentelijk verkeer- en vervoerbeleidsplan (GVVP) Ooststellingwerf
- N381: Ontwikkelen nieuwe entree van Donkerbroek.
- N381: Ontwikkelen Opsterlânse Kompanjonsfeart tot cultuurhistorische drager.
- N381: Uitwerken gebied tussen de Nanningaweg en de N381.
- N381: Entree Oosterwolde en Venekoten, herinrichten Venekoten en ontwikkelen ECO-munitypark.
- N381: Poort van het Nationaal Park Drents-Friese Wold.
- N381: Toegang tot de Bosberg.
- Vier transformatieopgaven in Oosterwolde.
- Herontwikkelen Centrum Oosterwolde.
- Herinrichten Nanningaweg in Oosterwolde.
- Vervangen hoofdbrug over de Opsterlânse Kompanjonsfeart in Oosterwolde.
- Transformatie Venekoten-Noord in Oosterwolde.

H9 VISIE OP HOOFDLIJNEN OOSTSTELLINGWERF

PLANKAART DEELGEBIED LANGS DE KOMPANJONSFEART EN DE FRIESLANDROUTE (N381)

- ★ Ruimte voor bestaande en nieuwe, naar aard en schaal passende, bedrijven
- ★ Afronden realisatie woningbouwprojecten
- 🏠 Verbeteren kwaliteit woonomgeving
- 🏠 Opknappen woningen of vervangen door nieuwbouw
- 🏠 Strategisch inzetten woningbouw
- 🏠 Herinrichten Opsterlânse Kompanjonsfeart
- 🏠 Wonen aan het water
- 🏠 Verblijfsgebied inrichten
- 🏠 Behoud en versterking van het pakket aan basisvoorzieningen/concentreren winkels
- 👉 De nieuwe N381
- 👉 N381: Toegangspoort
- ★ Uitwerking Structuurvisie 2010-2020-2030

DORPSAVONDEN TWEEDE RONDE EN OVERLEG PLAATSELIJK BELANGEN

In de tweede ronde van vier dorpsvisites is de voortgang van de structuurvisie voorgelegd aan de inwoners van Ooststellingwerf. Eén van deze bijkomsten heeft plaats gevonden op 25 februari 2009 in hotel de Zon in Oosterwolde en was bedoeld voor de dorpen Donkerbroek, Oosterwolde en Appelscha. De meeste van de ongeveer 85 aanwezigen kwamen uit Oosterwolde en waren uitgenodigd om over het centrum van Oosterwolde te praten. De bijeenkomst is opgedeeld in twee delen. In het eerste deel is gesproken over de gehele structuurvisie en in het tweede deel is gesproken over een onderdeel van de structuurvisie, het centrum van Oosterwolde. Hier volgt een kort verslag van deze bijeenkomst.

TWEEDE RONDE DORPSVISITES

Om een beter beeld te krijgen van wat de inwoners van Ooststellingwerf vinden van wat er reeds gepresenteerd is over de structuurvisie, is er gelegenheid geboden om op een interactieve wijze (via stemkastjes) inbreng te geven over de structuurvisie. Voor de gehele structuurvisie worden de onderwerpen een levendig centrum en een goed winkelaanbod het meest belangrijk gevonden. Verder vindt men het belangrijk dat er genoeg werkgelegenheid is. Cultuurhistorie, woningbouw in het centrum van Oosterwolde, voldoende gratis parkeerplaatsen en natuur en milieu wordt minder belangrijk gevonden. Op de vraag welke ambities voor de toekomst het meest aanspreken, werd heel verdeeld gereageerd. Duidelijk is wel dat de aanwezigen de ambities voor de nabije toekomst, de periode tussen 2010 en 2020, en een goede samenwerking van de gemeente met burgers, de plaatselijke belangen en maatschappelijke organisaties heel belangrijk vindt. De ambities voor de langere termijn, 2020 tot 2030, spreken daarentegen minder aan. Oosterwolde zou in de toekomst meer moeten gaan profiteren van de aanwezige natuur, de aanwezige landschappen en de recreatiemogelijkheden van de gemeente. Als er een keuze gemaakt moet worden tussen drie speerpunten uit de structuurvisie, de ontwikkelingen rond de N381, het aantrekkelijk maken van het centrum van Oosterwolde en Appelscha aangenamer, actiever en avontuurlijker kiest men overduidelijk voor het centrum van Oosterwolde. Oosterwolde moet weer de centrale kern van de gemeente worden met een passend voorzieningenniveau, wonen, werken, zorg, winkelen en middelbaar onderwijs met een passende uitstraling. Hierbij zijn meer kwaliteitswinkels noodzakelijk. Op de vraag of de toelichting, die op deze bijeenkomst gegeven is, nieuwe inzichten heeft gegeven gaf het merendeel van de aanwezigen aan dat de bijeenkomst nieuwe inzichten gegeven heeft. Om een goede invulling aan de structuurvisie te geven zal de gemeente aan de slag moeten, vinden de aanwezigen.

Het tweede gedeelte van de bijeenkomst ging specifiek over het centrum van Oosterwolde. De structuurvisie geeft aanleiding om het centrum van Oosterwolde grondig op te knappen. Nu is het de vraag of de inwoners van Oosterwolde dit ook noodzakelijk vinden en of ze het eens zijn met de gepresenteerde maatregelen. Op deze eerste vraag gaf iets minder dan 70 procent aan dat zij het noodzakelijk vinden om het centrum te veranderen om het weer aantrekkelijk te maken. Ongeveer 25 procent gaf aan dat er geen grondige veranderingen noodzakelijk zijn, maar dat de eigenaren hun best moeten gaan doen om de panden op te knappen. Vrijwel niemand van de aanwezigen winkelt graag in Oosterwolde. Wel doen ze er hun dagelijkse boodschappen. Eén van de belangrijkste onderwerpen ter verbetering van het centrum is een verandering in het winkelaanbod. Hierbij moet wel het historische karakter van het dorp bewaard blijven. Er moeten nieuwe ketens komen en nieuwe winkels. Het toevoegen van woningen en het verbeteren van de horecagelegenheden vinden de mensen uit Oosterwolde minder belangrijk. Het uitbreiden van het aantal parkeerplaatsen vindt men ook niet direct noodzakelijk. De aanwezigen zijn benieuwd naar een definitieve versie voor het centrum en de eerste concrete projecten die hieruit voortvloeien. Tevens is men benieuwd naar de definitieve structuurvisie voor heel Ooststellingwerf.

Ter afsluiting van de bijeenkomst is de mogelijkheid geboden om verhelderende vragen te stellen en kanttekeningen te plaatsen. Een eerste reactie ging over de communicatie van de gemeente naar de burgers. Mensen met een huurwoning in het centrum hebben in de krant moeten lezen dat er plannen voor hun omgeving zijn en vinden dit geen goede manier van communiceren. Een andere opmerking was dat de groei van het centrum van Oosterwolde niet zozeer een taak voor de gemeente is, maar meer een taak voor de ondernemers. De aanwezigen geven aan dat er nog goed gekeken dient te worden naar de plaatsing van de parkeervoorzieningen, open ruimtes en verkeersveiligheid. Een tweede plein zou goed zijn voor de variatie in het centrum. Door de plaatsing van de parkeervoorziening aan de oostzijde van het centrum worden sommige woningen ingesloten tussen twee parkeervoorzieningen. Dit is niet wenselijk. Het plan is vooral gericht op de ondernemers in het centrum en minder op de bewoners.

H9 VISIE OP HOOFDLIJNEN OOSTSTELLINGWERF

PLANKAART DE LANDSCHAPPEN

-   Versterken relatie dorpen, buurtschappen en landschappen
- Inzetten op kernkwaliteiten rust en ruimte
- Kavelruil ter verbetering landbouwstructuur
- Nieuwe functies naast landbouw
- Inrichten nieuwe natuurgebieden
-   DLG Landinrichtingsproject Beekdal De Lende
-   DLG Landinrichtingsproject Fochteloërveen
-   DLG Landinrichtingsproject Oosterwolde-Elsloo-Appelscha
-   Opknappen wijken en vaarten
- Herstellen en beleefbaar maken cultuurhistorie
- Uitbreiden en verbeteren kwaliteit toeristische infrastructuur
- Oldeberkoop als subcentrum recreatie
-   Saneren en verbeteren kwaliteit recreatievoorzieningen
- Aanleg kanoroute en overstapplaatsen
- Noordelijk poort tot Nationaal Park
- De 3 A's: aangenamer, actiever en avontuurlijker
- Ontwikkelen speelbos
- Versterken relatie Boerestreek met bos

H9 VISIE OP HOOFDLIJNEN OOSTSTELLINGWERF

PLANKAART DE BUURTSCHAPPEN EN DORPEN

- Ruimte voor bestaande en nieuwe, naar aard en schaal passende, bedrijven
- Afronden realisatie woningbouwprojecten
- Verbeteren kwaliteit woonomgeving
- Opknappen woningen of vervangen door nieuwbouw
- Strategisch inzetten woningbouw
- Herinrichten Opsterlânse Kompanjonsfeart
- Herontwikkeling havengebied (na 2020)
- Wonen aan het water
- Verblijfsgebied inrichten
- Behoud en versterking van het pakket aan basisvoorzieningen / concentreren winkels
- Verbeteren bereikbaarheid dorpen
- Behouden goede ontsluiting via N351 en N919
- Creeëren goede aansluiting met A7
- De nieuwe N381
- N381: Toegangspoort
- Uitwerking Structuurvisie 2010-2020-2030

KADER: TOETSING NATUUR- EN MILIEUWETGEVING

De Structuurvisie Ooststellingwerf 2010-2020-2030 beschrijft op hoofdlijnen en in drie uitwerkingen welke ontwikkelingen plaats gaan vinden in de gemeente Ooststellingwerf. In de gemeente Ooststellingwerf liggen Natura 2000-gebieden, het Fochteloërveen en het Drents-Friese Wold en Leggelderveld. Daarnaast liggen in de buurgemeente Opsterland nog twee Natura 2000-gebieden, de Bakkeveense Duinen en Delleburen. Bij ruimtelijke ingrepen in de omgeving van Natura 2000-gebieden moet rekening worden gehouden met de Natuurbeschermingswet. Ingrenpen die leiden tot een aantasting van de instandhoudingsdoelstellingen, zoals opgesteld voor de Natura 2000-gebieden, zijn vergunningsplichtig via een verslechtings- en verstoringstoets en/of een passende beoordeling. In de maanden april en mei 2009 wordt aan de hand van een zogenaamde voortoets nagegaan of er wel of geen verslechtings- en verstoringstoets of passende beoordeling in het kader van artikel 19 van de Natuurbeschermingswet noodzakelijk is. Deze voortoets bestaat uit een beoordeling van de te ontwikkelen initiatieven zoals genoemd in de structuurvisie aan de hand van een 19-tal mogelijke effecten die genoemd zijn in de effectenindicator van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

Het uitvoeren van een voortoets voor de in de structuurvisie genoemde ontwikkelingen, leidt tot een uitspraak over de kans van het wel of niet optreden van mogelijk (significante) effecten op de instandhoudingsdoelstellingen voor de genoemde Natura 2000-gebieden. De voortoets heeft drie mogelijke antwoorden.

1. **Nee, er treden zeker geen negatieve effecten op.** Er hoeft geen nader onderzoek plaats te vinden en er hoeft geen passende beoordeling en plan-m.e.r. te worden opgesteld. In dit geval is tevens geen vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet noodzakelijk. De vereisten van de Flora- en faunawet blijven overigens wel van kracht. Dit betekent dat er vanuit deze wet eventueel nog wel een noodzaak voor ontheffingsaanvragen kan volgen.

2. **Ja, er treden negatieve effecten op maar deze zijn zeker niet significant.** In dit geval dient een verslechtings- en verstoringstoets uit te wijzen wat de precieze aard van de effecten is, hoe deze kunnen worden gecompenseerd en wat voor mogelijkheden er zijn om de negatieve effecten te mitigeren. Op basis hiervan kan een vergunning worden aangevraagd. De structuurvisie is mogelijk te abstract is om een eventuele vergunningaanvraag te kunnen concretiseren. De geplande ontwikkelingen, waarvoor eventueel een vergunning zullen moeten worden aangevraagd, dienen dan op een nader detailniveau te worden uitgewerkt.

3. **Ja, er treden mogelijk negatieve effecten op en deze zijn significant.** In dit geval dienen de negatieve effecten van het plan in kaart te worden gebracht via een passende beoordeling. Indien een passende beoordeling dient te worden uitgevoerd, moet er eveneens een plan-m.e.r. worden opgesteld. De passende beoordeling en plan-m.e.r. kunnen dan eventueel gecombineerd worden uitgevoerd.

Uit de Voortoets Structuurvisie Ooststellingwerf (SAB, 2009) is gebleken dat diverse voorgenomen activiteiten naar verwachting niet gepaard zullen gaan met negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000 gebied. Er zijn echter ook activiteiten waarvan op voorhand niet kan worden uitgesloten dat deze kunnen leiden tot (significant) negatieve effecten. De eindrapportage van de voortoets is gelijktijdig met de Ontwerp Structuurvisie ter visie gelegd voor inspraak en overleg.

Vervolgens is Buro Bakker gevraagd te analyseren of voor deze activiteiten een Passende Beoordeling uitgevoerd kan worden. Buro Bakker is tot de conclusie gekomen dat de Structuurvisie Ooststellingwerf 2010-2020-2030 te globaal van aard is om op basis hiervan een Passende Beoordeling uit te voeren. De Natuurbeschermingswet vereist namelijk dat voor de Passende Beoordeling een worst case benadering wordt toegepast. Bij het ontbreken van voldoende inzicht in de uitwerking van de planvoornemens dwingt de wet tot een zodanige zware toetsing dat deze niet in verhouding staat tot de werkelijk te beoordelen initiatieven.

Buro Bakker heeft een notitie opgesteld welke inzicht geeft in de randvoorwaarden voor verdere planuitwerking. Deze notitie is een eerste stap van de nadere analyse van de haalbaarheid van de verschillende voornemens uit de Structuurvisie in het licht van de mogelijke effecten van deze voorgenomen activiteiten op instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000 gebied Drents-Friese Wold en Leggelderveld. Het betreft een zeer globale analyse. De notitie vormt de basis voor de verdere planuitwerking, waarbij het tevens als startpunt kan fungeren voor later op te stellen Passende Beoordeling en MER. Daarnaast geeft de notitie input voor het op te stellen Beheerplan Natura 2000 voor het Drents-Friese Wold.

